

אמיר ברוט ת.ז. 35675057

(להלן: התובע)

מרח' אחימאיר 13, תל אביב

כולם ע"י ב"כ עו"ד רוני קרדונר מ.ר. 32342

מדרך מנחם בגין 55, תל - אביב 67138

טל. 03-5650011, פקס. 03-5650012

- נגד -

(להלן: "הנתבעת")

חברת החשמל לישראל בע"מ

רח' אנילביץ 56, תל אביב

סכום התביעה האישית: 210.6 ₪

סכום התביעה הייצוגית: 166,000,000 ש"ח

מהות התביעה: כספית / צו עשה / הצהרתי / עשיית עושר ולא במשפט / הפרת חובה חקוקה / הפרת הוראות הרשות לשירותים ציבוריים חשמל / הפרת הסכם / צרכנית

תובענה ייצוגית

בית המשפט הנכבד מתבקש לקבל את התובענה וליתן לתובע את הסעדים המפורטים בכתב תביעה זה, ולחייב את הנתבעות בתשלום גמול מיוחד לתובע הייצוגי, וכן בהוצאות ההליך בתוספת שכר טרחת עו"ד ומע"מ כדין, והכל ביחס ישיר לפועלו של התובע, לנזקים שנגרמו לקבוצה, לעוולות העתידיות שהתובע מונע, ולשירות שניתן לציבור, ולרבות אלו שיחסכו מהקבוצה והציבור הנוגעות לנושאים נשוא הסעדים ההצהרתיים במפורטים במסגרת תובענה ייצוגית זו.

בצמוד לתובענה זה, מתכבד המבקש להגיש בקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית, בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו – 2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות").

הטענות הנטענות בכתב תביעה זה, נטענות במצטבר ו/או לחילופין ו/או באופן המשלימות אלה את אלה לפי הדבק הדברים והקשרם ההגיוני.

ככל שהתובע יגלה עובדות ו/או נתונים חדשים, בין במסגרת הליכי גילוי מסמכים ו/או בדרך אחרת, וככל שהדבר יידרש לאור הימצאות המידע המלא והמדויק בידי הנתבעת, התובע שומר את הזכות לשנות ו/או לתקן את כתב התביעה הייצוגית ואת סכומה.

התובע יוסיף כי הנושאים הנוגעים בסעדים הכספיים במסגרת תובענה זו קשורים לאירוע מכונן אחד והוא ניתוקו וחיבורו מחדש של צרכן מרשת החשמל, כאשר הקבוצה נשוא ההליך היא אותה קבוצה המוגדרת

כ – "כל צרכני ולקוחות הנתבעת אשר נותקו מרשת החשמל ו/או חוברו מחדש לרשת החשמל, ונגבו מהם עמלות שלא כדין בגין כך"

התובע יטען כי לנתבעת הזכות הקבועה בספר אמות המידה לגבות עמלה אחת עקב פעולה של חיבור מחדש לרשת החשמל לאחר ניתוק הצרכן מרשת החשמל. חרף זאת, גובה הנתבעת עמלה הן עבור פעולת הניתוק והן עבור פעולת החיבור מחדש, שלא כדין. יתרה מכך, הנתבעת מגדילה לעשות כאשר במקום לחייב את הצרכנים בעמלה הקבועה לפעולה הנעשית "בחצרים", היא מחייבת לעיתים את הצרכנים "בתוספת" עמלה, ללא הצדקה כלשהי בספר אמות המידה, כאילו הפעולה נעשתה "מחוץ לחצרים", וזאת למרות שהפעולה נעשתה בפועל "בחצרים". בעשותה כן, מתעשרת הנתבעת שלא כדין על חשבון חברי הקבוצה, שלא כדין, תוך בית המשפט הנכבד יתבקש להורות על השבת גבייה "עודפת" זו, ועל תיקון העוול שנגרם לקבוצה.

הסעדים שהקבוצה עותרת להם הם תשלום ו/או השבת עמלות שנגבו ביתר מחברי הקבוצה.

והתובע יוסיף כי הוא ער לכך שהנושאים הנוגעים לסעדים ההצהרתיים אינם זהים לחלוטין עם הסעדים המבוקשים במסגרת תובענה זו. יחד עם זאת, לאור העובדה כי מדובר בסעדים הצהרתיים בלבד, אשר רלוונטיים ומשותפים לכלל חברי הקבוצה ואף לכלל הצרכנים שלא שילמו חשבון הצרכנות במועדו, בנוגע לגביית ריבית פיגורים וקביעת מועד לתשלום מוקדם מהנדרש, הרי מטעמי יעילות, ומיתר הטעמים המפורטים באריכות במסגרת תובענה זו, יטען התובע כי ראוי לדון בהם בכפיפה אחת שכן נושאים אלו שלובים בתובענה וראוי לבררם יחדיו.

ככל שעובר להגשת התשובה, ובמסגרת בקשה מקדמית, תפנה הנתבעת אל התובע או אל בית המשפט הנכבד, לפצל את הנושאים הנוגעים לסעדים הצהרתיים מהבקשה לאישור התובענה הייצוגית, ישקול התובע את המשך ניהול ההליכים במשותף ולחילופין או פיצולם, והכל על בסיס עמדת המשיבה.

לאור עמדה זו של התובע, ולאור הבנתו כי מטעמי יעילות גם של בית המשפט וגם של הנתבעת יהיה זה ראוי יותר לדון בכל הטענות נשוא הליך זה "תחת קורת גג אחת", הרי ככל שהנתבעת לא תפנה בקשה מקדמית לפיצול העילות, יראה בכך התובע את הסכמת הנתבעת לטענה זו, וממילא, מדובר בהסכמה ראויה ומתאימה.

בסיכומו של עניין, היות והמסגרת המשפטית והטענות המשפטיות ו/או העובדתיות במסגרת תובענה זו הן סוגיות אשר מעוררות טענות דומות בעיקרן ושלובות זו בזו, ואף זהות בחלקים נרחבים, מצדיק הדבר את בירור הנושאים נשוא התובענה במאוחד, באופן שיביא לחיסכון ניכר של זמן שיפוטי וחסכון בהוצאות גם אצל הנתבעת, כפי שיפורט בהמשך.

למען הסדר הטוב, תתואר להלן ראשית התביעה הכספית ולאחריה טענות הנוגעות לסעדים ההצהרתיים.

א. מבוא

1. תובענה זו מוגשת כתובענה ייצוגית והיא משותפת לקבוצה רחבה מאוד של צרכנים, אשר נותקו מרשת החשמל.
  2. המסלול שעוברת משפחה בישראל שלא שילמה את חשבון החשמל אינו תהליך קל, והוא כרוך בחיובים שונים המוטלים עליה. המדובר בשורה של חיובים שכולם באים לידי ביטוי במקרה של איחור בתשלום, החל מהמועד שנקבע כמועד אחרון לתשלום, עובר לחישובי הריבית בתקופת החוב, ממשיך בחיובים מצטברים בגין עצם משלוח ההודעה על חוב, ומסתיים בחיוב בעמלה שלא כדין בגין גם בגין הניתוק וגם בגין החיבור מחדש. לאחר כל אלו, ממשיכה הנתבעת לחייב בגין דמי שימוש גם בתקופת הניתוק.
  3. חלקם של החיובים בעמלות, כפי שמפורט בתובענה זו, נעשה שלא כדין.
  4. המדובר בקבוצה גדולה מאוד של תובעים במסגרת קבוצה המונה מאות אלפים אשר נותקו ו/או חוברו לרשת החשמל וחוייבו שלא כדין בחיובים שונים על ידי הנתבעת.
  5. כך למשל, ע"פ נתוני חברת החשמל לשנת 2003, נותקו מרשת החשמל כ- 129,294 איש מתברי הקבוצה בגין פיגור בתשלומי החשמל. מהנתון שסופק לגבי מספר הניתוקים, אנו למדים כי מספר החייבים גבוה פי כמה מכך, ועולה מספר מונים על מספר המנותקים, שכן לא כל חוב מסתיים בניתוק. יתר על כן, מאחר וחשמל הוא מצרך חיוני, יפעלו רבים למנוע את ניתוקם מרשת החשמל.
- (-) מצ"ב דו"ח שהוגש לוועדת הכנסת מיום 10.02.2004 בעניין: "ניתוק משירותים חיוניים בעקבות חובות וחיבור מחדש: חברת החשמל, רשויות מקומיות, חברות הגז, "בזק" וחברות הסלולר", מסומן 1.**
6. ע"פ הנתונים העולים מהדו"ח הנ"ל מידי חודש נותקו בשנת 2003 כ- 11,000 לקוחות, בעוד שמספר החשבונות בני הניתוק עומד על כ- 107,000 חשבונות, ללמדך כי מדובר בקבוצה רחבה מאוד של תובעים.
  7. למרות שפיגור בתשלום חשבון החשמל אינו עניין שיש להתהדר בו, הרי תובענה זו והדיון בה הינן בעלות משמעות רבה לקבוצה רחבה מאוד של צרכנים, המשלמים סכומים לא מבוטלים בגין פיגורים אלו, לרבות ריביות חריגות, עמלות בגין משלוח הודעות ו/או התראות, עמלת ניתוק וחיבור וכיוצ"ב.
  8. למרות שמדובר בסכומים שאינם גבוהים ליחיד הקבוצה, ולדוגמא תביעתו האישית של התובע נאמדת בכ- 200 ש"ח, הרי בשקלול הסכומים לכלל הקבוצה מדובר בסכומי עתק, בשעה שהנתבעת גובה שלא כדין עמלות אלו ממאות אלפי צרכנים, כך שהסכומים הנאמדים בתובענה זו מגיעים לעשרות מיליוני ש"ח.
  9. בנסיבות אלו, יש להקפיד כי הנתבעת לא תחרוג מהמותר לה בדין ו/או ע"פ ההוראות המחייבות אותה, וכי לא תגדיל את הכנסותיה על חשבון כלל חברי הקבוצה, ובפרט כאשר חלק משמעותי ממנה נמנה על האוכלוסיות החלשות אשר הוצאה של עשרות ש"ח מהווה עבורן הוצאה בעלת משמעות.
  10. בפרקים הבאים, יפרט התובע כיצד במקרים מסויימים, המפורטים בתובענה, מחוייבים חברי הקבוצה בתשלומים ו/או חיובים באופן שנוגד את הדין ו/או את ההוראות החלות על הנתבעת.

ב. תמצית התובענה

11. במסגרת תובענה זו יטען התובע והקבוצה כי הנתבעת נקטה פעולות בניגוד לדין ובניגוד "לספר אמות המידה", כנגד קבוצה רחבה מאוד של צרכנים.
  12. הנתבעת היא חברה ממשלתית, אשר מעניקה שירות בסיסי וחיוני בחברה מודרנית, מהווה מונופול במשק החשמל בישראל, ופעילותה מוסדרת על פי חוק משק החשמל, תשנ"ו - 1996 (להלן: "חוק החשמל"). מכח החוק, הוסמכה הרשות לשירותים ציבוריים תשמל (להלן: "הרשות לשירותים ציבוריים" או "רשות החשמל") לשמש כגוף המפקח, המבקר והמסדיר של פעילות הנתבעת אל מול הצרכנים.
  13. הוראותיה של הרשות לשירותים ציבוריים מפורסמות ומחייבות את הנתבעת.
  14. הרשות לשירותים ציבוריים, מגדירה ומסדירה בצורה מפורטת את הכללים שלפיהן תפעל הנתבעת וכל אלו מפורטים בספר אמות המידה אשר מתעדכן מעת לעת (להלן: "ספר אמות המידה"). בכל הנוגע לפעילותה של הנתבעת, ספר אמות המידה הוא קובץ הוראות המחייב את הנתבעת והוא שמסדיר בצורה מפורטת את זכויותיה, חובותיה והתנהלותה, בין היתר, מול כלל ציבור הצרכנים.
לנוחות בית המשפט, הוראות ספר אמות המידה הנוכחי מפורסמות גם באינטרנט בקישור הבא:
http://www.pua.gov.il/Sip_storage/FILES/0/1630.pdf
  15. מאחר שספר אמות המידה כוללות הוראות רבות ומגוונות, ועל מנת שלא להכביד על תיק בית המשפט הנכבד, מצרף התובע את הוראות הסעיפים הרלוונטים לתובענה זו כדקלמן: 1, 6, 12, 15, 17, 23, 24, 40 ו- 168.
- (-) מצ"ב עותק מההוראות הרלוונטיות של ספר אמות המידה, מסומן 2.
- (-) מצ"ב עותק מלוח התעריפים המורחב, מסומן 3.
16. התובע יסכים כי אין חולק שפיגור ו/או איחור בתשלום חשבון החשמל מהווה עניין בלתי ראוי ומכאן כי חיוב בהוצאות לצורכי כיסוי הוצאותיה ו/או נזקיה של הנתבעת הינו סביר. מנגד, בהיות החשמל מצרך בסיסי, ומתוך הבנה של המחוקק כי מדובר במונופול הדרוש רגולציה וקביעת כללים ברורים, החיובים נדרשים לאיזון, במינון הנכון, במידה הראויה, ובצורה סבירה.
  17. ובמילים אחרות ובפישוט הטענה: זכותה של הנתבעת לחייב צרכן מוגדרת באופן ברור בספר אמות המידה, והיא אינה רשאית לחייב ו/או לפעול כנגד צרכן אלא בניגוד ו/או באופן שאינו תואם הוראות אלו.
  18. יובהר כי אין זה משנה מהי הסיבה שבגינה מבצעת הנתבעת את פעולותיה ו/או מחייבת את הצרכן בעמלות שונות, כפי שאין זה משנה לנתבעת מהי הסיבה שאדם אינו משלם את חשבון החשמל. בין אם מדובר בשיכחה, אי שימת לב, היעדרות ממקום משלוח החשבון או קושי כספי לשאת בעלות החשבון - הפעולה היא אחת והחיוב הוא כפי שנקבע בספר אמות המידה
  19. תהא הסיבה אשר תהיה, בישראל מאות אלפי צרכנים מנותקים מרשת החשמל מידי שנה ומספרם של המאחרים בתשלומי החשמל, גדול בהרבה מכך.
  20. אף שזכותה של הנתבעת כי לנקוט בסנקציות ו/או בחיובים כנגד צרכנים, תנאי לכך הוא כי הסנקציה ו/או החיוב נקבעו מפורשות בספר אמות המידה.

21. יטען התובע כי הנתבעת חורגת מסמכויותיה המפורטות בספר אמות המידה ו/או אינה מיישמת את החוראות שנקבעו, והכל באופן שמביא את הנתבעת להתעשר שלא כדין ע"ח התובע והקבוצה וגורם לנוקס כספי ו/או הפסד כספי אצל התובע והקבוצה.

22. התובע יוסיף כי ממילא הסמכויות והסנקציות שנקבעו בספר אמות המידה המותרות לנתבעת ביחס לצרכנים שאינם משלמים במועד הן רחבות ביותר, ולרבות הסנקציה "הסופית" של ניתוק מרשת החשמל היא מכריעה. לפיכך אין כל מקום לחיובים מעל ומעבר לספר אמות המידה ואין כל מקום לפרשנות מרחיבה של ההוראות.

23. התנהלות הנתבעת, כפי שתואר בתובענה זו, הינה שרשרת של פעולות ו/או חיובים, אשר הנתבעת נוקטת כלפי חייבים. פעולות אלו שלובות האחת עם השניה, ולעיתים הן תולדה האחת של רעותה, כך שתובענה זו עוסקת כמקשה אחת בשרשרת זו. העובדות כרוכות אחת בשניה באופן שאלו יוצרות את התשתית העובדתית לתובענה כוללת זו.

24. **לנוחות בית המשפט הנכבד, הופרדה התובענה לפרקים משפטיים, אך יש להדגיש כי כל הטענות שלובות זו בזו ובאופן שיעיל ונכון יותר לדון בהם במסגרת אחת.**

25. הטענות בגין הנוזקים הכספיים ו/או עשיית העושר ולא במשפט כנגד הנתבעת, כולן מתמקדות באירוע "מכונן" אחד שהוא ניתוקו הכפוי של צרכן וחיבורו מחדש לרשת החשמל.

26. התובע יוסיף פרק שכולל סעדים הצהרתיים בלבד אשר אף הם קשורים לתובענה זו בהקשרה הכולל ובעיקר בטיפול הנתבעת בחייבים, לתיקון מחדלים של הנתבעת מכאן ולהבא. למרות שניתן היה לעתור גם במקרים המפורטים בפרק ההצהרתי לפיצוי כספי, סבר התובע כי ביחס למקרים אלו, עדיף להביאם להכרעתו של בית משפט נכבד זה, במשולב עם תובענה זו, כסעד עתידי והצהרתי, וללא דרישה לפיצוי כספי בגין נזקי העבר, והכל מתוך שירות לציבור ותיקון מחדלים לעתיד, עניין שמהווה נדבך מרכזי בחוק תובענות ייצוגיות, תוך שבאיזון הכולל, יתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע שמדובר בסעדים ראויים לתובענה ייצוגית.

לנוחות בית המשפט הנכבד, התובע יתאר בתמצית את טענותיו במסגרת תובענה ייצוגית זו

במסגרת זו ידגיש התובע כי תיאור העובדות והטענות המשפטיות פוצל אך ורק מטעמי נוחות, למרות שהטענות והעובדות כולן מהוות את נזקיהם של כלל חברי הקבוצה במצטבר.

1.ב. חיוב בעמלות ניתוק וחיבור מחדש (עמלה כפולה)

27. הנתבעת גובה עמלה הן עבור ניתוק בגין חוב והן עבור עמלת חיבור מחדש.

28. כלומר, החייב ישלם פעמיים עבור צמד פעולות משלימות אלו.

29. מובהר כי הקבוצה המיוצגת בתביעה זו היא אילו שנותקו וחוברו מחדש מכל סיבה וישנם מגוון סיבות לכך אך לשם הנוחות התובע יתמקד במקרה הנפוץ ביותר והוא ניתוק מרשת החשמל עקב חוב ולאחר מכן חיבור מחדש.

30. התובע יטען בשם הקבוצה כי בהתאם להוראות ספר אמות המידה ו/או בהתאם לפרשנות ספר אמות המידה, בין היתר על בסיס הוראות ספר אמות המידה ו/או על בסיס פרשנות תכליתית ו/או על בסיס דיני הגנת הצרכן ו/או בהשוואה לקיים בקרב ספקי תשתית אחרים הפועלים בדומה לנתבעת בביקוח על פי דין

(חברת בזק, ספקיות הגז וספקיות המים) אין הנתבעת רשאית לגבות הן עבור הניתוק והן עבור ההתחברות מחדש ומכאן העוול שנגרם לקבוצה.

31. ולמעשה כל סוג ניתוק תשתית או שירות של בעל רישיון או שירות בפיקוח אשר יש בו צמד של ניתוק וחיבור לאחריו כרוך בתשלום יחיד במועד החיבור מחדש, וזאת להבדיל מהנתבעת אשר מחייבת פעמיים, גם עבור הניתוק וגם עבור החיבור.

32. הבסיס המשפטי לטענה זו הינו מורכב, והוא מפורט באריכות בתובענה זו, והתובע יטען כי **הנתבעת מתעשרת שלא כדין ובניגוד לאמות המידה על חשבון התובע והקבוצה.**

33. התובע יטען כי פרשנות ספר אמות המידה אינה מתיישבת עם גביית תעריף כפול זה.

34. לחילופי חילופין, ועל בסיס העובדות והטיעונים המשפטיים המפורטים במסגרת תובענה זו, בצורה מפורטת, יטען התובע כי לפחות עד ליום 01.03.2006, לא הייתה רשאית הנתבעת לגבות 2 עמלות, הן בגין הניתוק והן בגין החיבור, וזאת מן הטעמים שיפורטו במסגרת התובענה.

2.2. חיוב מחוץ לחצרים כאשר הפעולה נעשית בחצרים

35. פרק זה בא להשלים ולהוסיף על שנטען בפרק הנ"ל

36. יש להזכיר כי ניזקו של כל פרט בקבוצה הוא סך התשלום שלא כדין בו חוייב עקב וכתוצאה מניתוקו וחיבורו מחדש לרשת החשמל.

37. בעוד שספר אמות המידה קבע כי הנתבעת רשאית לגבות עמלה נוספת בגין פעולה ניתוק וחיבור שנעשים **מחוץ לחצרים**, כהגדרתם בספר אמות המידה, **ולרבות הרכוש המשותף**, הרי בפועל, מחייבת הנתבעת את החייבים, שלא כדין, בעלות הנוספת של פעולה מחוץ לחצרים, גם במקום שבו הפעולה נעשית **ברכוש המשותף תוך שהיא משתמשת בטכניקות שונות ומשונות לצורך חיוב שלא כדין, ופועלת בניגוד לכללים הקבועים בספר אמות המידה.**

38. הנתבעת הגדירה מונחים חדשים שאינם קיימים בספר אמות המידה: ולדוגמא: "ניתוק שלא בנתיך/מונה" ובפועל חייבה את התובע והקבוצה בעלות הנוספת של פעולה מחוץ לחצרים, הן בגין הניתוק והן בגין החיבור מחדש, כאשר הפעולה עצמה נערכה בתוך החצרים (לדוגמא בחדר המדרגות שמהווה חלק מהרכוש המשותף).

39. בעשותה כן פועלת הנתבעת בניגוד לספר אמות המידה, גובה עמלות שלא כדין, ומתעשרת שלא כדין על חשבון התובע והקבוצה.

3.3. סעדים הצהרתיים וצווי עשה

40. ביסוד חוק תובענות ייצוגיות, עומד הכלל הבסיסי כי יכול אדם לפעול לטובת קבוצה רחבה של אנשים ולהגיש תובענה בשם הקבוצה, כאשר התובע יטען כי תובענה יכולה להיות מוגשת כסעד הצהרתי ו/או כצווי עשה, ולא רק כסעד כספי.

41. ביסוד חוק תובענות ייצוגיות קיים עיקרון אכיפת הדין. מתן סעדים הצהרתיים בנושאים אלו יביא לקיום של עיקרון זה.

ב.3.1 ריבית דריבית רבעונית

42. התובע יטען כי הנתבעת גובה מהתובע והקבוצה ריבית שלא כדין. התובע יטען בשם הקבוצה כי הנתבעת אינה רשאית לגבות בגין חובות התובע והקבוצה "ריבית דריבית רבעונית" אלא רק ריבית רגילה. ההבדל בין ריביות אלו הוא משמעותי: בעוד שבריבית רגילה, סכום הריבית אינו מצטרף לקרן מידי תקופה, הרי כאשר עסקינן בריבית דריבית רבעונית, סכום הריבית מצטרף לקרן ונושא בעצמו ריבית באופן שמגדיל את החיוב שמוטלת על החייבים ומעשיר את קופתה של הנתבעת שלא כדין.
43. התובע יבסס טענותיו אלו גם על פרשנות ספר אמות המידה, וגם על הפרשנות שהוצעה על ידי כב' היועמ"ש ועל ידי הנתבעת עצמה.
44. כמו כן, יווכח בית המשפט הנכבד לגלות, כי ספקי התשתית האחרים, שהוקנתה להם בדין הזכות לגבות ריבית בשיעור המקסימאלי של החשב הכללי בגין פיגור בתשלום (לדוגמא בזק וחברות הגז) אינם מחייבים את לקוחותיהם בריבית דריבית רבעונית אלא בריבית בלבד, ועניין זה תומך בפרשנות המוצעת על ידי התובע והקבוצה.
45. לפיכך יתבקש בית המשפט הנכבד להורות על סעד הצהרתי התואם את הוראות הדין.

ב.3.2 מועד הפקת החשבון

46. התובע יטען כי הנתבעת מפרשת באופן לקוי את המונח "מועד הפקת החשבון", אשר תוצאתו הקדמת מועד התשלום האחרון במספר ימים וזאת לכלל לקוחותיה של המשיבה. לפיכך יעתור התובע בשם הקבוצה כי בית המשפט הנכבד יצהיר כי בניגוד לגישת הנתבעת, מועד "הפקת החשבון" אינו מועד "עריכת החשבון" אלא מועד "עריכת ומשלוח החשבון" כלומר בשפה פשוטה מועד העברת החשבון למשלוח.
47. ספר אמות המידה קובע מינוחים שונים והוראות שונות בנוגע לאופן עריכת, ניסוח, הוצאת, משלוח והפקת חשבון הצרכנות לצרכן.
48. התובע יטען כי הוראות ספר אמות המידה קובעות כי צרכן דו חודשי נדרש לשלם את חשבונות הצרכנות תוך 14 יום ממועד **הפקתו** (ו-11 יום לצרכן חד חודשי), וכי אין לקבוע כי מועד ההפקה זהה למועד העריכה, כפי שהנתבעת פועלת.
49. מבחינת הצרכן והפרשנות של ספר אמות המידה, ניתנים לו ימי אשראי ו/או זמן התארגנות לטובת תשלום חשבון הצרכנות, במועדים הנקובים בספר אמות המידה. **קיצור** ימים אלו, הוא אסור, והנתבעת בפועל, מקצרת את המועדים הנקובים בספר אמות המידה, כאשר היא קובעת שמועד עריכת החשבון הוא מועד הפקתו ולא כך הוא.
50. גם כאן יפנה התובע, לצורך השוואה, להוראות החלות על ספקי תשתית אחרים, כאשר למשל אצל ספק הגז, נקבע כי מועד התשלום יהיה 15 יום מיום משלוח החשבון.
51. יודגש כי נציגי הנתבעת עצמם הצהירו בפני רשות החשמל, במסגרת שימועים לקראת החלטה, כי דברי הדואר נשלחים 14 יום מראש לפני המועד האחרון לתשלום. על המשיבה לעמוד בהצהרותיה ולקיימן.

ג. הצדדים להליך

ג.1. התובע

52. התובע 1 הוא אזרח ישראלי, המתגורר בעיר תל אביב.
53. התובע התגורר במהלך העשור האחרון בדירות שכורות בעיר תל אביב, כאשר בכולן נרשם כצרכן, ולמיטב זכרונו, גם תשלום חשבונות החשמל הוסדרו על ידו באמצעות הוראת קבע.
54. לפני כשנתיים רכש התובע דירה ברח' אחימאיר, אשר הייתה זקוקה לשיפוץ מסיבי. התובע נרשם כצרכן גם בדירה זו במהלך חודש נובמבר 2008, כאשר במקביל התגורר בדירה שכורה ושילם את חשבון החשמל בדירה זו עד לחודש אפריל 2009 (רח' בלום, תל אביב) באמצעות הוראת קבע,
55. במקביל, שילם התובע 2 חשבונות חשמל נוספים, במקומות צרכנות אחרים, גם בהוראת קבע.
56. כחצי שנה עמדה הדירה לא מאוכלסת, בתהליך של שיפוצים שהתארך ולא הסתיים, ורק במהלך אפריל 2009 עבר התובע להתגורר בדירה. נציין כי גם בנקודת הזמן שבה התובע עבר להתגורר בדירה, השיפוצים טרם הסתיימו וחלק מהמטלטלין של התובע היה סגור בארגזים תקופה ארוכה גם לאחר המעבר לדירה כאמור.
57. התובע טעה כאשר היה משוכנע כי חשבונות החשמל משולמים באמצעות הוראת הקבע, ושגה כאשר לא בדק את חשבונות החשמל שנשלחו אליו, ורק לאחר שנותק מהחשמל הבין שלא שילם בפועל את החשבונות.
58. במהלך חודש אוקטובר 2009, נותק התובע מרשת החשמל, ובעקבות כך פעל להסדיר את התשלום לנתבעת בגין חוב מצטבר של כ- 2,000 ש"ח. זמן קצר לאחר מכן, הסדיר התובע את התשלום באמצעות הוראת קבע ומאז חשבונות החשמל משולמים באמצעות הוראת הקבע.
- (-) מצ"ב עותק מחשבוניות בגין התשלום עבור חשבונות החשמל, לרבות ריביות פיגורים, וכן תשלום עמלה בגין ניתוק ועמלה בגין חיבור מחדש, מסומן 4.**
59. משבתן התובע באופן יסודי את התשלומים ששילם לחברת החשמל, גילה להפתעתו שהנתבעת פעלה בחלק מהמקרים והחייבים באופן שאינו תואם את הדין ואת ספר אמות המידה, ומכאן תובענה זו.
60. התובע אינו חולק על כך שלא שילם את חשבונות החשמל במשך תקופה של כ- 11 חודשים. יחד עם זאת, בדומה לתובע, קבוצה רחבה של ציבור מחוייב בסכומים גבוהים בגין איחור בתשלום חשבון החשמל, כאשר בצד החייבים כדין, חייבה הנתבעת את התובע והקבוצה בחיובים שלא כדין.
61. כהערת אגב יצוין, כי מאחר שהתובע שילם את כל החשבונות באמצעות הוראת קבע בכרטיס אשראי, ובשעה שהנתבעת ונציגיה יודעים זאת, הרי יכלו הנתבעת ונציגיה, לפעול ולאחד את חשבון החשמל של הדירה ברח' אחימאיר עם חשבון אחר של התובע שמשולם באופן שוטף ובכך היו נחסכים מהתובע כל ההוצאות הכרוכות בפיגורים, לרבות הוצאות הריביות, ההתראות והניתוקים. על מנת לסבר את האוזן-תהליך זה של העברת החוב לחשבון צריכה אחר מוסדר גם הוא בספר אמות המידה.
62. **דברים אלו לא נאמרים כדי להצדיק אי תשלום חשבון חשמל, אלא רק כדי להסביר כיצד אירע שהתובע לא שילם מספר חשבונות חשמל.**

63. בראיה רחבה יותר, יטען התובע כי בהיותו צרכן חדש, אשר הסדיר אמצעי תשלום במקום צרכנות אחר, ובפרט כאשר הוא משלם במקביל חשבון צרכנות במקום צרכנות אחר יכול הוא כמו צרכנים אחרים לחשוב ולהאמין בטעות כי חשבון החשמל מוסדר מבחינתו.
64. בפועל, הנתבעת אינה פועלת להעתיק את הוראת הקבע ממקום הצרכנות הקודם או למקום הצרכנות המקביל.
65. נראה כי "המערכת הממוחשבת" לא השכילה לעבוד מול "לקוחות" אלא רק מול "חשבונות" במקום צרכנות ספציפי. כך לדוגמא, יכול לקוח לשאת על שמו חשבון צרכנות אחד או יותר במקום אחר אשר משולם כסידרו ואפילו באמצעות הוראת קבע, מבלי שהמערכת הממוחשבת תבחין בכך.
66. פועל יוצא מכך הוא שהיה ולא שילם הלקוח חשבון חשמל ספציפי במקום הצרכנות, לא תפעל הנתבעת לגבות את החוב "מהלקוח" מאמצעות הוראת קבע רשומה שהוסדרה לטובתה, אלא תתעלם מעניין זה לחלוטין תוך שתפעל באמצעי החיוב, ההתראה, הריביות, הניתוקים והגבייה, באופן שגורם ללקוח להוצאות משמעותיות.
67. יובהר כי ע"פ הקבוע בספר אמות המידה, לנתבעת הסמכות לגבות את החוב מהלקוח באמצעות חשבון צרכנות אחר, ומבלי להצדיק במאומה את העובדה שתובע לא שילם את חשבון החשמל, יטען התובע כי גם הנתבעת יכלה "לחסוך" מהצדדים התנהלות זו, מכח הסמכות שניתנה לה בדין, ומכח עיקרון תום הלב.
68. מקובל להניח ואף לדרוש כי במקום שבו קיימת לרשות כלשהי סמכות לבצע פעולה, עליה להפעיל את הסכמות או לפחות, להפעיל שיקול דעת בנוגע להפעלת סמכות זו.
69. אם הנתבעת הייתה מפעילה שיקול דעת כלשהו, ובסופו היתה מחליטה כי אין להפעיל את הסמכות, דיינו, אך מקום שלא הופעל שיקול דעת כלשהו, דומה כי האחריות רובצת, בדרגה כזו או אחרת, גם לפתחה של הנתבעת.
70. יתר על כן, בידי הנתבעת, ע"פ דין, מלוא הפרטים ואפשרויות ליצירת קשר עם "הלקוח". במקרים המתאימים, הפעלת שיקול דעת עשויה הייתה להביא למסקנה כי יהיה זה עדיף ורצוי **גם מבחינת הנתבעת**, ליצור קשר עם הלקוח או לפנות לגביית החייב מחשבון קיים אחר של הלקוח.

ולסיכום פרק זה:

71. התובע יטען כי חוייב בגין עמלת ניתוק בסך של 121.03 ש"ח (לפני מע"מ) בגין ניתוק מחוץ למקום הצרכנות ובעמלה נוספת בסך של 121.03 ש"ח (לפני מע"מ) בגין עמלת חיבור מחוץ לחצרים, וזאת למרות שגם הניתוק וגם החיבור נעשה בחצרים כהגדרתם בספר אמות המידה, דהיינו – בחדר המדרגות של הבניין (ברכוש המשותף).
72. התובע יוסיף ויטען כי בפועל, הנתבעת מחייבת בגין עמלה מוגדלת של ניתוק מחוץ לחצרים, גם כאשר הפעולה נעשית בחצרים. בין היתר, מתוכן המכתבים שנשלחו אל התובע נלמד בדיעבד, שהנתבעת הודיעה בכתב לתובע כי היא מחייבת בעמלה הכפולה כאשר הפעולה של הניתוק נעשית שלא במונה/נתיך, ללא כל קשר לשאלה האם הדבר נעשה בחצרים או מחוצה לו. מדובר בתוספת תשלום לעמלה הרגילה, שנקבעה על ידי רשות החשמל, בגין פעולה מחוץ לחצרים בלבד, וובניגוד לכך הנתבעת החליטה, משום מה, לגבות עמלה זו גם במקרים שבהם הפעולה נעשית בחצרים, והכל שלא כדין.

73. התובע יוסיף עוד כי לא ברור מדוע חוייב הן בעמלה של ניתוק והן בעמלה של חיבור, שכן על פי ספר אמות המידה, ניתן לחייבו אך ורק בעמלה אחת עבור הניתוק וחיבורו מחדש, ולא ברור מדוע חוייב בעמלה הנוספת של פעולה מחוץ לחצרים, כאשר הפעולה נעשתה בחצרים.
74. יטען התובע כי עבור החוב חוייב בריבית פיגורים מסוג ריבית דריבית, המצטרפת לקרן מידי שלושה חודשים וזאת בניגוד לדין.
75. תוך תהליך כתיבת התובענה, התובע גילה, כי מועד עריכת החשבונות שונה בערך בשלושה ימים עד ארבעה ימים ממועד משלוח החשבונות ובהתאמה לכך הוקדם המועד האחרון לתשלום מהקבוע בספר אמות המידה תוך גביית ריבית פיגורים על התקופה הנוספת שלא כראוי.
76. התובע יטען כי להבנתו, פעולות אלו של הנתבעת משותפות לקבוצה רחבה של צרכנים, המיוצגת במסגרת תובענה ייצוגית זו.

ג.2. הנתבעת

77. הנתבעת היא חברה ממשלתית בע"מ, אשר מספקת חשמל לכלל הציבור בישראל.
78. הנתבעת הינה מונופול במשק החשמל בישראל ופעילותה מוסדרת על פי חוק החשמל ומטרתו להסדיר את שירותי החשמל בישראל באופן יעיל, תחרותי, ומיזעור עלויות, כפי שנקבע בס' 1 לחוק החשמל כדלקמן -

1. **מטרתו של חוק זה היא להסדיר את הפעילות במשק החשמל לטובת הציבור, וזאת תוך הבטחת אמינות, זמינות, איכות, יעילות, והכל תוך יצירת תנאים לתחרות ומיזעור עלויות.**

מטרת החוק

ד. המסגרת המשפטית הכללית

79. פעילותה של הנתבעת בישראל, מוסדרת על פי חוק ומפוקחת על ידי הרשות לשירותים ציבוריים.
80. בהתאם לפרק ד' לחוק החשמל, הוקמה הרשות לשירותים ציבוריים חשמל ואשר מטרותיה, וסמכויותיה נקבעו בחוק, ותפקידיה פורטו בחוק, ולרבות בס' 30-31 לחוק החשמל כדלקמן –

30. ואלה תפקידי הרשות:

- (1) קביעת תעריפים ודרכי עדכונם; תפקידי הרשות
- (2) קביעת אמות מידה לרמה, לטיב ולאיכות השירות שנותן בעל רשיון ספק שירות חיוני (להלן – אמות מידה) ופיקוח על מילוי חובותיו על פי אמות המידה;
- (3) מתן רישיונות ופיקוח על מילוי תנאים שנקבעו ברישיונות.

31. (א) הרשות תקבע את התעריפים על בסיס עקרון העלות בהתחשב, בין היתר, בסוג השירותים וברמתם; כל מחיר ישקף את עלות השירות המסוים, בלא שתהיה הפחתת מחיר אחד על חשבון העלאתו של מחיר אחר; נקבעה בתקציב המדינה תמיכה לצורך הפחתת מחיר שירות, יופחת סכום התמיכה מן העלות של אותו שירות.
- (ב) לצורך קביעת התעריפים, תבצע הרשות פעולות של בקרת העלויות של בעל רשיון ספק שירות חיוני; הרשות רשאית שלא להביא בחשבון, לענין קביעת תעריפים, הוצאות, כולן או חלקן, אשר לדעתה אינן דרושות למילוי חובותיו של בעל רשיון ספק שירות חיוני.
- (ג) לענין העלות כאמור בסעיף קטן (א), תביא הרשות בחשבון שיעור תשואה נאות על ההון, בהתחשב בזכויותיו ובחובותיו של בעל רשיון ספק שירות חיוני.
- (ד) על אף האמור בסעיף קטן (א), בקביעת התעריפים המשולמים על ידי כלל הצרכנים תביא הרשות בחשבון את העלויות שלא הובאו בחשבון כתוצאה מהתשלומים המופחתים לפי סעיף 31א.

81. כאמור בס' 30(2) לחוק החשמל, בין תפקידיה העיקריים והמרכזיים של רשות החשמל הוא לקבוע אמות מידה לטיב ואיכות השירות של הנתבעת. אמות מידה אלו מפורסמים לכלל הציבור, בצורה מפורטת, בספר אמות המידה אשר מתעדכן מעת לעת (להלן: "ספר אמות המידה").
82. בכל הנוגע לפעילותה של הנתבעת, קביעות רשות החשמל בספר אמות המידה מהווה מקור בלעדי ומחייב לפעולות הנתבעת ולרבות בנוגע לתעריפים שהנתבעת רשאית לגבות ולסנקציות שהנתבעת רשאית לנקוט.
83. יש לציין כי ספר אמות המידה השתכלל במהלך השנים תוך שנוספו שירותים שונים וספקי חשמל שונים. חרף זאת, אין שוני ממשי לצורכי תובענה זו, בין ספרי אמות המידה במהלך השנים, אשר רוב ההוראות הקשורות לטענות לא השתנו, למעט הטענה החילופית הנוגעת לתיקון 167 שנכנס לתוקף ביום 01.03.2006.
84. תובענה זו עוסקת אך ורק בהפרות הנתבעת את הוראות רשות החשמל כמפורט בספר אמות המידה, ועל בסיס פרשנות הדין וספר אמות המידה, על פי כללי הפרשנות.

85. עוד יטען התובע כי על הנתבעת, חברת החשמל, חלות באופן דואלי הוראות הדין המינהלי והוראות הדין האישי, כפי שנקבע על ידי בית המשפט העליון בעניין ע"א 700/89 חברת החשמל לישראל בע"מ נ' מליבו ישראל בע"מ, פד"י מז(ח) 667, בעמ' 687 כדלקמן -

"32. מקור ראשון - ועיקרי - לזכותה של דרוקר ולחובתה של חברת החשמל, יימצא במשפט המינהלי, אותו ענף משפט אשר בחיקו נולד וצמח משפט המכרזים המחייב את חברת החשמל. לעניין זה נזכור הלכות המונחות בתשתית כל דיונונו כולו, ואשר מהן שואבים אנו מימינו זכים: על חברת החשמל חלים עיקרי משפט המכרזים של המשפט המינהלי; אם תרצה: בחברת החשמל תופשת "דואליות נורמטיבית", ולפיה חל עליה דין המכרזים של המשפט המינהלי ודין המכרזים הנשאב מעקרונות המשפט הפרטי. ראה, למשל: פרשת מיגדה השנייה [14], בעמ' 90-91; פרשת פסטרנק [2], בעמ' 63; ד"נ 22/82 בית יולס בע"מ נ' רביב משה ושות' בע"מ ואח' (להלן - הדיון הנוסף בפרשת רביב) [23], בעמ' 465, 478; הערעור בפרשת רביב [17], בעמ' 539; פרשת מיור [4], בעמ' 600; פרשת מרכז הקבלנים [3], בעמ' 747-748; בג"צ 341/80 דוויק נ' בכר, מנהל שירותי הדואר (מחוז ירושלים) [24], בעמ' 199). אכן, חברת החשמל לא תיתן את הדין, כעיקרון, לפני בית המשפט הגבוה לצדק - והוא בית היוצר למשפט המינהלי בישראל - אך בצקלונה על שכמה נושאת היא את עקרונו של המשפט המינהלי גם בהתייצבה לדין לפני בית המשפט האזרחי המוסמך. עקרוני המשפט המינהלי הם "דינה האישי" של חברת החשמל, וככל דין אישי - באשר תלך יילך אף הוא."

86. יתר על כן, חלות על הנתבעות חובת תום לב ברורה ומוגדרת ביחסיה עם לקוחותיה כפי שנקבע בהוראה 3 לספר אמות המידה כדלקמן -

3. החובה לנהוג תום לב

ספק שירות חיוני ייתן שירות וצרכן יקבל את השירות תוך יישום אמות

המידה בתום לב ובדרך מקובלת.

87. התובע יטען כי הוראות אלו, ביחד עם כללי הפרשנות הרגילים, רלוונטיים לתובענה דנן, וישומם על פי ההקשר במקרים הפרטניים המפורטים במסגרת תובענה זו, מוליכים לאימוץ התובענה.

ה. התובענה הייצוגית

88. יש וצרכן אינו משלם את חשבון החשמל. וכבר נאמר כי אין המדובר במעשה ראוי או כזה שיש להתגאות בו.
89. בסופו של דבר, החייב שאינו משלם את חשבון החשמל, חובותיו הולכים וטופחים, והוא ינותק מרשת החשמל בשיאו של התהליך. עד לביצוע פעולת הניתוק, ואף לאחריה, מוטלים על החייב חיובים שונים ולרבות ריבית פיגורים משמעותית, וכן חיובים בגין פעולות שמבצעת הנתבעת כדוגמת משלוח התראה על חוב, ניתוקים וחיבורים מחדש.
90. בהתאם לדין, הנתבעת אינה רשאית להטיל על הלקוחות חיובים כלשהם, אלא אם כן אלו פורטו בספר אמות המידה לרבות בסכום שנקבע בו.
91. במילים אחרות: אפילו במקום שמדובר בלקוח שאינו משלם את חשבון החשמל, הנתבעת אינה יכולה לעשות דרור לעצמה ולהטיל עליו או עליה חיוב כפי רצונה, אלא הנתבעת כפופה וכבולה לספר אמות המידה אשר קובע את החיובים המותרים והפעולות הנדרשות.
92. התובע, לא שילם את חשבון החשמל באופן שוטף, החל מהתקופה בה קיבל לידי את החזקה בדירת מגורים ברח' אחימאיר ונרשם כמחזיק בדירה. לאחר שננקטו נגדו פעולות וחיובים רבים, ולאחר שכל אלו שולמו בעקבות ניתוקו מהחשמל, למד ומצא כי חלק מהחיובים, ההוצאות והריביות שהנתבעת חייבה בהם את חשבון, אינם תואמים את ההוראות הקבועות בספר אמות המידה לרבות הפרשנות שהנתבעת נותנת להוראות אלו.

ה.1. עמלת ניתוק וחיבור מחדש

ה.1.1. רקע כללי

93. הנתבעת מבצעת פעולות של ניתוק וחיבור מחדש של חייבים, ומחייבת את לקוחותיה בשתי עמלות: הראשונה בגין הניתוק (להלן: "עמלת ניתוק"); השנייה בגין חיבור מחדש (להלן: "עמלת חיבור מחדש")
94. יתרה מכך, במקרים לא מעטים, הנתבעת אף מחייבת את החייב בעמלה בסכום נוסף מעבר לניתוק הרגיל (כפול ביחס לניתוק הרגיל) בגין פעולה של ניתוק מחוץ לחצרים וכן בגין פעולה של חיבור מחוץ לחצרים.
95. בפרק זה, יפרוס התובע את התשתית המשפטית הנוגעת לפעילות הנתבעת בתחום הניתוקים והחיבורים, ויטען כי על בסיס ספר אמות המידה, ועל בסיס הפרשנות שיש להעניק לו, הנתבעת פועלת שלא כדין.
96. המקרים ו/או הטעמים שמביאים את הנתבעת להפעיל את סנקציית הניתוק, והחיוב הנלווה לו הם בעיקרם ניתוק עקב חוב. יחד עם זאת יש לזכור כי קיימים מקרים נוספים בהם עשוי צרכן למצוא עצמו מנותק מרשת החשמל כדלקמן: 1. שינויים בתשתית; 2. סילוק מפגעים; 3. צריכה שלא כדין; 4. ניתוק יזום.
97. מכל מקום, ניתוק או חיבור בגין חוב היא הדוגמא הנפוצה ביותר והתובע יציג את טענותיו על בסיס דוגמא נפוצה ומרכזית זו (מבלי לזנוח את יתר המקרים).

98. סמכויותיה של הנתבעת לגבות עמלה, הן עבור הניתוק והן עבור החיבור מחדש של לקוחות חייבים, ושיעור העמלה שחל על כל פעולה נקבעו מכח הדין בספר אמות המידה. הנתבעת אינה רשאית לגבות אלא את שנקבע בספר אמות המידה, אשר חלים עליו כללי הפרשנות הרגילים ואו המיוחדים הרלוונטים לעניין.
99. בחינת ספר אמות המידה מגלה כי ההוראה הספציפית הרלוונטית לעניין זה, קבועה בס' 40(ב) לספר אמות המידה כדלקמן –

(ב) חידוש צריכת החשמל שנותק בגין אי תשלום חוב.

**ביקש הצרכן לחדש את צריכת החשמל לאחר שנותקה בגין אי תשלום חוב,
ישלם לספק השירות החיוני את עלות ניתוק וחידוש אספקת החשמל כקבוע
בשורות 11 ו-12 ללוח התעריפים 5.4-2"**

100. התובע יטען כי במקרה של ניתוק עקב חוב וחיבור הצרכן מחדש, רשאית הנתבעת לגבות עמלה אחת בלבד בגין "עלות ניתוק וחידוש אספקת החשמל", וזאת כפי שנקבע בס' 40(ב) לספר אמות המידה ובהתאם לתעריף לפי הקבוע בשורות 11 – 12 ללוח התעריפים.

101. התובע יוכיח במסגרת תובענה זו, כי במקרה של ניתוק החשמל עקב חוב, ובעקבותיו - חידוש האספקה, חלות הוראות סעיף 40(ב) אשר על פי הקבוע בהן, ניתן לגבות אך ורק עמלה אחת בגין פעולת הניתוק והחיבור מחדש.

102. התובע יטען כי הפרשנות הנכונה של ספר אמות המידה היא כי - ניתן לגבות אך ורק עמלה אחת במקרה של ניתוק וחידוש אספקת החשמל עקב חוב.

103. על מנת להקדים ולהשיב כבר עתה לטענות שעשויה הנתבעת לטעון, בנוגע לפרשנות ואו מקורות אחרים, יתייחס התובע גם אל ההוראה הקבוע בס' 24(ב)(4) לספר אמות המידה, ויטען כי אין בהוראה זו, כדי להסמיך את הנתבעת לגבות 2 עמלות במקום שבו מתבצעת פעולה של חיבור מחדש לאחר ניתוק עקב חוב.

104. להלן ציטוט הוראות ס' 24(ב)(4), החל מיום 01.03.2006, בנוסח שנקבע בספר אמות המידה (קיים שוני בין הנוסח שנרשם בספר אמות המידה לבין נוסח ההחלטה שקבעה את תיקון ס' זה, ועל כך נעמוד גם בהמשך) -

**"24(ב)(4) בחלוף שבעה ימים מהוצאת תזכורת לתשלום-התראה לפני
ניתוק כאמור בסעיף קטן 24(ב)(2), רשאי ספק השירות החיוני לנתק
את אספקת החשמל למקום הצרכנות או לבצע הקטנת זרם או להתקין
במקום הצרכנות מונה תשלום מראש כקבוע באמות המידה. בעבור
פעילות זו, למעט התקנת מונה תשלום מראש, יחייב ספק השירות
החיוני את הצרכן בעלות הקבועה בשורה 11 ללוח התעריפים 5.4-2"**

105. התובע יטען כי במקום שבו חייב נותק מרשת החשמל, ומבקש להתחבר מחדש, חלות הוראות ס' 40(ב) ומסדירות באופן ספציפי מקרה זה. בנסיבות אלו, אין להיזקק להוראות ס' 24(ב)(4) אשר אינן חלות במקרה של ניתוק כאשר חודשה הצריכה לבקשת הצרכן לאחר הניתוק.

106. יצויין כי ס' 24(ב)(4) נקבע ותוקן בנוסחו הקיים המחייב החל מיום 01.03.2006, במסגרת תיקון 167 לספר אמות המידה, כאשר קודם לכך לא נקבעו בו הוראות פרטניות בנוגע לחיוב בעמלה כלשהי, ולמעלה מכך, הנוסח הקודם הפנה "לקבוע בכללים" ולא יצר מקור חיוב כלשהו כדלקמן –

"בחלוף שבוע מהוצאת התראה כאמור באמת מידה ב.2.4.2(ב), רשאי ספק השירות החיוני לנתק את אספקת החשמל למקום הצרכנות, כקבוע בכללים."

107. התובע יטען כי אם הייתה נלווית לתיקון זה כוונת הרשות לאפשר באמצעות הוראה זו חיוב בשתי עמלות (הן בגין ניתוק והן בגין חיבור) בוודאי שמהלך דרמטי מסוג זה היה מוצא ביטוי משמעותי, ולו ברמוז, בדברי ההסבר שנלווים לתיקון זה.

108. עיון בדיברי ההסבר שנכתבו במסגרת התיקונים שנכללו בשנת 2006 (תיקון 167), מלמד כי ניתנו הסברים רבים לתיקונים בספר אמות המידה, ואף ניתנו דיברי הסבר לתיקון הספציפי של סעיף זה, אך לא נכללה בהסבר זה כל אמירה שממנה ניתן ללמוד או אפילו לנחש, שכוונת הרשות הייתה לחייב בשתי עמלות, הן בגין הניתוק והן בגין החיבור.

(-) מצ"ב העתק מהוראות תיקון 167 לספר אמות המידה, מסומן 5.

109. יודגש כי מדיניות רשות החשמל היא להבהיר בפרוטרוט, בגוף ההחלטה את מדיניותה ואת הטעמים לכך תוספת ו/או שינוי, אפילו היה מדובר בעניין מינורי, ודומה כי אין כל בסיס משפטי או עובדתי, אפילו לשער, שתיקון בסדר גודל כזה, היה עובר ללא הבהרה כלשהי.

110. הפרשנות המוצעת על ידי התובע כפי שיובהר בהמשך, אינה מרוקנת מתוכן את הוראות סעיף 24(ב)(4) לספר אמות המידה, ובית המשפט הנכבד יתבקש לקבוע כי תכולת הוראות אלו לא נועדה למקרה של ניתוק שלאחריו חיבור מחדש עקב חוב.

111. תכולת הוראות ס' 24(ב)(4) היא במקרים אחרים, למשל כאשר צרכן עקב חוב ואינו מבקש את חיבורו מחדש לרשת החשמל, כדוגמאת מקרה בו צרכן עזב את מקום הצרכנות לאחר שנותק מרשת החשמל ומבלי שביקש את חיבורו מחדש לרשת החשמל (או במקרים הנוספים המפורטים בהוראה כגון הקטנת זרם או החלפה למונה תשלום מראש).

112. כטענה חילופית יטען התובע כי ככל שתטען הנתבעת כי היא מפעילה סמכותה לפי ס' 24(ב)(4) בעת ביצוע ניתוק מרשת החשמל עקב חוב, לא יכולה הנתבעת לחייב איש מהחייבים בעמלת ניתוק מחוץ לחצרים בכלל, שכן ס' 24(ב)(4) אינו מתיר חיוב בעמלה הנקובה בס' 12 (עמלת ניתוק וחיבור מחוץ לחצרים), ולפיכך, עליה להשיב לקבוצה את הכספים שגבתה ביתר, מקום שחייבה צרכן מהקבוצה עבור ניתוק מחוץ לחצרים.

113. לסיכום ביניים של פרק זה התובע יטען כי ס' 24(ב)(4) לספר אמות המידה אינו יוצר הסדר שלילי או חיובי בעניין העמלות שניתן להטיל במקרה של ניתוק עקב חוב שלאחריו חיבור מחדש, אלא ס' 40(ב) לספר אמות המידה, ואין בהוראות ס' 24(ב)(4) כדי לאפשר גבייה של 2 עמלות הן בגין החיבור והן בגין הניתוק.

ה.2.1. הוראות ספר אמות המידה

114. התובע יטען כי גבייה של 2 עמלות, הן עבור הניתוק והן עבור החיבור, אינה מותרת וזאת לאור לשון הוראות סעיף 40 (ב) בו אשר נקבע בה כי ככל שביקש החייב לחדש את אספקת החשמל לאחר שנותקה בגין אי

תשלום חוב: "ישלם לספק השירות החיוני את עלות ניתוק וחיידוש אספקת החשמל כקבוע בשורות 11 ו - 12 ללוח תעריפים 2-5.4".

115. לטענת התובע כי על פי משמעותו הלשונית הרגילה של הוראות סעיף 40(ב), אין כל בסיס לגביה של 2 עמלות, דהיינו – גם בגין ניתוק וגם בגין חיידוש :

א. ראשית, ובהתאם למשמעות הלשונית הרגילה, הוראת הסעיף נוקבת במילה "עלות" מלשון יחיד, ואינה נוקבת ב – "עלויות" מלשון רבים. פועל יוצא מכאן הוא כי מדובר ב-"עלות" אחת, מלשון יחיד.

ב. שנית, הסעיף נוקב במילים "עלות ניתוק וחיידוש" כמקשה אחת, ולא באופן נפרד. אילו מתקין ההוראות, התיר לנתבעת לגבות 2 עמלות, מה פשוט יותר היה מלנקוב במילים "וגם".

ג. שלישית, אילו מתקין ההוראות היה מתיר לנתבעת לגבות 2 עמלות, מה פשוט יותר היה לציין זאת באופן מפורש.

116. מהמקובץ לעיל עולה כי הפרשנות הלשונית הרגילה של נוסח ס' 40(ב) לספר אמות המידה, הינה כי מדובר בעלות אחת, ולכל הפחות, המשמעות הלשונית המסתברת ביותר היא כי מדובר עמלה אחת.

117. בנוסף, השוואה למקורות אחרים בספר אמות המידה מלמדת כי אכן במקום שבו מתקין ספר אמות המידה קבע 2 עמלות נפרדות, גם בגין עלות הניתוק, וגם בגין עלות החיבור, ידע לעשות כן באופן מפורש.

118. דוגמא לכך ניתן למצוא באמת מידה 17 לספר אמות המידה, הדנה במקרה של ניתוק מרצון. מתקין ספר אמות המידה, ידע להפריד באופן ברור בין עמלת הניתוק לבין עמלת החיבור, וידע לפרט את העמלות באופן נפרד ומחושב, כפי שנקבע בס"ק 17(א) וס"ק 17 (ו) כדלקמן -

עמלת הניתוק

"17(א) צרכן רשום המבקש להתנתק

צרכן רשום המבקש להתנתק מרשת החשמל יודיע על כך לספק השירות

החיוני, וישלם עלות הניתוק בהתאם למקום הניתוק כקבוע בשורות 11

ו-12 ללוח תעריפים 2-2.5".

עמלת החיבור מחדש

"17(ו) שצרכן שנותק והמבקש להתחבר מחדש

צרכן שנותק מרשת החשמל בהתאם לאמת מידה זו ובשלב מאוחר יותר רוצה

להתחבר מחדש לרשת החשמל ישלם לספק השירות החיוני דמי חיבור מחדש

בהתאם למקום הניתוק כקבוע בשורות 11 ו-12 ללוח תעריפים 2-5.4".

119. הפירוט באמת מידה 17, מלמד כי במקום שבו מתקין ספר אמות המידה כיוון לתוצאה של 2 עמלות נפרדות, ידע לעשות כן באופן מפורש.

120. מהשוואה זו ניתן ללמוד כי בס' 40(ב) נוצר הסדר שלילי אשר אינו מתיר ואינו מאפשר לנתבעת לגבות 2 עמלות, והשוואה זו תומכת בפרשנות המוצעת על ידי התובע כי במקרה של חידוש אספקת החשמל עקב חוב, ניתן לגבות עמלה אחת **בגין עלות ניתוק וחידוש** אספקת החשמל.

121. התובע יטען כי מלשון ההוראה ומהשוואה להוראות אחרות בספר אמות המידה, די כדי להביא למסקנה הברורה והחד משמעי כי הנתבעת אינה ראשית לגבות 2 עמלות.

122. יש להבהיר כי במקום שבו אדם מבקש להתנתק מרשת החשמל מרצון, מודיע הוא לנתבעת כי אינו מעוניין עוד להיות "צרכן" של הנתבעת. בנסיבות אלו, לדוגמה בעקבות הריסת מבנה או במבנה שאינו ראוי לשימוש וכיוצא בלקוח מנתק מיוזמתו מרשת החשמל, ולעיתים יחלפו חודשים ושנים עד לחיבורו מחדש, כאשר בתקופה זו, הלקוח אינו משלם דמי שימוש חודשיים ואינו נכלל בין צרכני הנתבעת, עד כי לאחר שנתיים הנתבעת רשאית לנתק את המונה.

123. בניגוד לניתוק מרצון, הרי במקרה של ניתוק עקב חוב, לרוב המדובר בפרקי זמן קצרים ביותר, תוך שהניתוק נעשה מול "צרכן" של הנתבעת, אשר ממשיך להיות מחוייב בדמי שימוש קבועים, ואין שום הצדקה לחייב צרכנים אלו ב- 2 עמלות, ובפרט כאשר לרוב, מדובר באוכלוסיות חלשות.

124. למעלה מן הצורך, יטען התובע כי גם הכלים הפרשניים הנוספים, העומדים לרשות בית המשפט הנכבד, ועל פי כללי המשפט, מביאים לתוצאה זהה.

125. בראש ובראשונה יטען התובע כי "המוציא מחברו עליו הראיה", דהיינו – לא התובע צריך להוכיח כי אמת מידה 40(ב) אינה "סובלת" פרשנות של 2 עמלות, אלא הנתבעת היא שצריכה להוכיח כי אמת מידה 40(ב) מקנה לה סמכות מפורשת לגבות 2 עמלות.

126. לחילופין, יטען התובע כי אפילו אם אמת מידה 40(ב) סובלת במידה שווה את שתי הפרשנויות, הרי במקרה שכזה, נטל הראיה והשכנוע הינו על שכם הנתבעת.

127. יודגש כי התובע וחברי הקבוצה אינם מעורבים בדרך כלשהי בניסוח של ספר אמות המידה. כל מעורבות שהיא היא לכל היותר **תיאורטית**. לעומתם, הנתבעת, היא גורם משמעותי ביותר בניסוח ספר אמות המידה שכן היא זו שלעיתים יוזמת ומקדמת את התיקונים, היא מעורבת בהליכי הכתיבה על דרך של שימועים וטיוטות, והשפעתה של הנתבעת עולה לעין ערוך על זה של התובע והקבוצה.

128. אומנם, התוצאה הסופית מנוסחת ונכתבת על ידי רשות החשמל, ולפיכך יתכן כי הכלל הרגיל של "פרשנות נגד המנסח" אינה חלה במקרה זה במלוא העוצמה, אך מנגד, המעורבות של הנתבעת בשימועים וטיוטות, מן הדין כי זו תיצור מסקנה כנגד הנתבעת.

129. כך לדוגמה, העובדה כי ספר אמות המידה אינו נוקב באופן ברור ומפורש בכך שהנתבעת יכולה לגבות 2 עמלות במקרה של ניתוק עקב חוב (גם ניתוק וגם חידוש) מלמדת כי הערותיה ו/או השגותיה ו/או טענותיה של הנתבעת בעניין זה לא התקבלו על ידי רשות החשמל.

130. התובע יטען כי די בלשון הטקסט הכתוב כדי להגיע לתוצאה המשפטית כי הנתבעת אינה יכולה להרים את הנטל המוטל עליה ולהוכיח כי קיימת לה זכות לגבות 2 עמלות במקרה של ניתוק עקב חוב. זאת ועוד, גם ההשוואה למקורות נוספים בספר אמות המידה, כפי שצויין לעיל, מביאה למסקנה דומה.

131. לחילופין, יטען התובע כי יש הפרשנות של הטקסט הכתוב לפי כללי הפרשנות התכליתית והחברתית שהטקסט בה להגשים, על בסיס דיני הגנת הצרכן, היות המשיבה מונופול בתחום עיסוקה, ועל בסיס השוואתי לספקי תשתית חיוניים אחרים, מביאה למסקנה זהה.

132. הגשמה של מטרות החקיקה תוך יישום של הדינים הצרכניים ופרשנות ספר אמות המידה לאור כל אלו, מביאה למסקנה כי אין לצקת לתוך הטקסט המשפטי חיובים המוטלים על הצרכן, אלא מקום שנקבעו במפורש וברחל ביתך הקטנה.

133. מקום שבו הטקסט מתיישב עם האפשרות הממשית והראלית כי לא ייגבו 2 עמלות אלא רק עמלה אחת (בגין ניתוק וחיידוש), יש להעדיף פרשנות זו על פני פרשנות המרחיבה את העמלות שהנתבעת גובה מציבור הלקוחות והחייבים.

134. בנוסף, השוואה לספקי שירות תשתית חיונית נוספים, אשר פועלים מכח הדין ואשר אף הם נמצאים תחת פיקוח רגולטורי, כמו חברת הגז לדוגמא, תגלה כי אלו מחייבים את צרכניהם בחיוב אחד ויחיד הן בגין הניתוק והן בגין החיבור. כך לדוגמא חברת "בזק", אשר אינה מחייבת בגין 2 פעולות אלא רק בגין החיבור וכך גם ביחס לחיבור תשתית מים שנותקה עקב חוב.

135. יתר על כן, ס' 24(ב) (4) כלל אינו מאפשר גבייה של עמלה בגין ניתוק מחוץ לחצרים, כך שאם הנתבעת תסתמך על הוראות סעיף זה, לא ברור כיצד יכולה היא לגבות בניתוק בגין חוץ בעמלה כפולה של ניתוק מחוץ לחצרים.

136. מכל מקום, ולחילופין חילופין בלבד, וככל שהנתבעת תסתמך על ס' 24(ב) (4) לספר אמות המידה, הרי עד ליום 01.03.2006, בו תוקן הסעיף ונקבע נוסחו הנוכחי, לא ברור על שום מה גבתה הנתבעת עמלה הן בגין הניתוק והן בגין החיבור שכן עד אז כלל לא נזכרה באמת מידה 24 כל זכות לגבייה במועד הניתוק. כך לדוגמא, נצטט פעם נוספת את נוסח ס' ב.2.4.2. ד החל מיום 05.07.2002 כדלקמן –

"בחלוף שבוע מהוצאת התראה כאמור באמת מידה ב.2.4.2(ב), רשאי ספק השירות החיוני לנתק את אספקת החשמל למקום הצרכנות, כקבוע בכללים."

(-) מצ"ב עותק מאמת מידה ב.2.4.2 "מועדי תשלום", מסומן 6.

137. ניסוח הסעיף הקודם מלמד באופן ברור וחד משמעי כי הוראות ס' ב.2.4.2(ד) כלל לא נגעו להסדרת גובה העמלה ושיעורה, ומכאן שגם הוראות ס' 24(ב) (4), שהחליפו את הוראות הסעיף הקודם, אף הן אינן עוסקות בכך.

138. יובהר כי תיקון 167 שנכנס לתוקף ביום 01.03.2006, קבע בסעיף זה נוסח שונה מהנוסח שנרשם בספר אמות המידה כדלקמן –

"בס"ק (ד) במקום הנוסח הקיים יבוא "בחלוף שבעה ימים מהוצאת תזכורת לתשלום – התראה לפני ניתוק כאמור באמת מידה ב'2.4.2(ב) רשאי ספק שירות חיוני לנתק את אספקת החשמל למקום הצרכנות, לבצע הקטנת זרם או להתקין במקום הצרכנות מונה תשלום מראש כקבוע באמות המידה. בעבור פעילות זו, למעט התקנת מונה תשלום מראש,

יחייב ספק שירות חיוני את הצרכן בעלות הקבועה בלוח התעריפים 2-5.4

(1)”. (ההדגשה אינה במקור, ר.ק.).

139. עינינו הרואות כי בעוד ההחלטה נקבה בעמלה הקבועה בשורה 1 ללוח התעריפים (עמלה של פעולת טכנאי במקרה שבו נעשה תיאום מראש והלקוח אינו מאפשר גישת איש מסחרי) הרי בספר אמות המידה "השתרבב" לו בטעות או בכוונה סעיף אחר המפנה לשורה 11 ללוח התעריפים (ככל שהתובע חיפש, לא נמצאה אינדיקציה להחלטה המתקנת הוראות הסעיף, והתובע מצפה מן הנתבעת להבהיר כיצד אירע הדבר).

140. נתון זה מלמד ואף מחזק את האמור לעיל כי אפשר שהחלטת הרשות, במסגרת תיקון ס' 24(ב)(4), נוגעת אך ורק לעלות הרלוונטית לפעילות "הטכנאי" ו/או לעלות של הקטנת זרם המופיעה בסעיף, ואין מהות החלטה זו, בהכרח, כדי לקבוע מחדש ו/או להגדיר מחדש את עלות הניתוק שבגינה ניתן לחייב צרכן. שאחרת, אם התכוון הרגולטור להסדיר את עלות הניתוק, מדוע כלל את האפשרות לבצע ניתוק רק בחצרים ולא התייחס לעלות של ניתוק מחוצה להם ???.

141. לעניין זה עינינו הרואות כי הוראות ס' 24(ב)(4) מופיעה בלוח העמלות "תעריפי השירותים המורחבים" בשורה 11, אך לא בשורה 12 שדנה בניתוק או חיבור מחוץ לחצרים.

142. התובע יציע פרשנות המיישבת ומשלימה את ס' 40(ב) עם הוראות ס' 24(ב)(4) כדלקמן –

א. התובע יטען לכל היותר, רק במקרה שבו נותק חייב עקב חוב, ולא ביקש חיבורו מחדש, יחולו הוראות ס' 24(ב)(4).

ב. מקרים כאלו, למרות שאינם שכחים הם אינם נדירים, ולרוב מדובר בשוכרי דירות שלא שילמו את חשבון החשמל (ולעיתים גם לא את דמי השכירות) ועזבו את הנכס. אלו ישלמו אך ורק עבור עלות הניתוק, בעוד הבעלים של הנכס, לא יידרש לשלם את עלות החיבור. משהנתבעת אינה מחייבת את בעל הנכס בעמלת החיבור בנסיבות אלו, תומך הדבר בפרשנות שהתובע מציע לבית המשפט.

ג. ממילא, אין זה הגיוני לחייב צרכן שנותק עקב מצוקה כלכלית וביקש לחברו מחדש, בעלות כפולה מצרכן שנטש את הנכס ומבלי שבחר להסדיר את חובו כלפי הנתבעת.

ד. ככל שביקש החייב לחברו מחדש, יחולו הוראות ס' 40(ב) הן על החיבור ועל על הניתוק, והנתבעת תהיה רשאית לחייב אך ורק בגין עמלה אחת בגין החיבור והניתוק, בהתאם להוראות סעיף 40(ב).

ה. התובע יטען כי אין בהוראות ס' 24(ב)(4) כדי להחליף את הוראות ס' 40(ב) או ליצור הסדר אחר. ס' 24(ב)(4) חל רק במקרה בו אין חיבור מחדש ואין תחולה לס' 40(ב) ולכל היותר, הוראות ס' 24(ב)(4) עשויות אך ורק להשלים את האפשרויות העומדות בפני הנתבעת במקרה שבו החייב לא ביקש לחברו מחדש, שכן כאמור, במקרה כזה, הוראות ס' 40(ב), בהתאם לניסוחן, אינן מאפשרות לגבות כל עמלה אם אין חיבור מחדש.

ו. זאת ועוד, הוראת ס' 24(ב)(4) חלה גם במקרה שלא בוצעה פעולה של ניתוק (וזאת חשיבותה) אלא גם במקרה שבו החליטה הנתבעת להקטין את הזרם ו/או למקרה של התקנת מונה תשלום מראש.

- ז. המקרים הנ"ל, אינם חלק מהוראות ס' 40(ב) אשר דן באופן ספציפי במקרה שבו החייב ביקש לתברו מחדש לאחר ניתוק, וקובע באופן בלעדי את העמלה שישלם החייב.
- ח. העובדה שהוראות ס' 24(ב)4) אינן מאפשרות ו/אינן עוסקות בחיוב כלשהו בגין ניתוק מחוץ לחצרים, מלמדת ותומכת במסקנה זו, שכן כך אנו למדים כי אין בהוראות סעיף זה כדי ליצור הסדר יחודי למקרה של ניתוק וחיבור מחדש, אלא אך ורק למקרה של הקטנת זרם, החלפת מונה למונה תשלום מראש, ואם בכלל, גם למקרה של ניתוק ללא חיבור מחדש כדוגמת צרכן הנוטש את מקום הצרכנות, כפי שפורט לעיל.
- ט. ככל שמדובר בניתוק וחיבור מחדש עקב חוב: הוראת ס' 40(ב) היא הוראה ספציפית הדנה באופן ספציפי ונקודתי במקרה של ניתוק וחיבור מחדש עקב חוב, ולפיכך יש להיזקק להוראות סעיף זה במקרה המתאים לה, ולא בהוראות אחרות שאינן מסדירות את המקרה הספציפי.
- י. לפיכך, גם אם יקבע בית המשפט הנכבד כי אין כל טעות בספר אמות המידה, וכי אכן ס' 24(ב)4) מפנה לעמלה הנקובה בשורה 11 ללוח העמלות (בעוד שכזכור ההחלטה עצמה הפנתה לשורה 1 ללוח העמלות) אין בכך כדי לסתור או לפגוע בטענות התובע במסגרת תובענה זו.
- יא. נוכח העובדה כי ס' 24(ב)4) אינו כולל אפשרות של ניתוק מחוץ לחצרים מאחר שהפחת זרם ו/או החלפה למונה תשלום מראש ניתן לבצע אך ורק בחצרים, תומכת בפרשנות כי אין בהוראות ס' 24(ב)4) כדי להביא לחיוב בכפל עמלות, וזו אינה כדי להסדיר ו/או להחליף ו/או להוסיף על הוראות ס' 40(ב) במקרה במקום שמדובר בחייב שביקש את חיבורו מחדש לאחר שנותק עקב חוב, ואין בכך כדי לאפשר לנתבעת לחייב את הצרכנים ו/או הקבוצה בשתי עמלות שונות.

ה.3.1. השוואה למקורות נוספים

143. בנוסף למתואר דלעיל, וס' 17 עליו הצביע התובע כסעיף ספציפי שיוצר הסדר שונה בחיוב עמלות, הם בגין ניתוק והן בגין חיבור, התובע יצביע על הוראות נוספות בספר אמות המידה אשר תומכות בטענתו כי ניתן לגבות אך ורק עמלה אחת בגין ניתוק וחיבור מחדש.

ה. 1.3.1 ניתוק כפוי להבדיל מניתוק יזום

144. התובע יצביע על כך, שככל שפעולת הניתוק והחיבור מחדש נעשית ביוזמת הנתבעת, בדבר של ניתוק כפוי, ספר אמות המידה אינו מאפשר גבייה של שתי עמלות, וזאת בשורה של מקרים המפורטים בפרק זה ובספר אמות המידה.

145. מנגד, עינינו הרואות כי רק במקרה של ניתוק ו/או חיבור שנעשים לבקשת צרכן כמפורט באמת מידה 17 קיים, הותר לנתבעת באופן ברור ומפורש לגבייה לגבות שתי עמלות, וממילא, במקרה כזה, החיבור עשוי לעיתים להעשות לאחר תקופה ארוכה להבדיל מניתוק ביוזמת המשיבה. יצוין כי במסגרת ניתוק יזום משוחרר הצרכן מתשלום דמי שימוש קבועים (5 חודשי תשלום דמי שימוש קבועים שווים לעמלת הניתוק) בעוד שמי שמנותק מרשת החשמל ביוזמת הנתבעת, ממשיך לשלם דמי שימוש קבועים גם בתקופת הניתוק.

ה. 2.3.1 הסרת מונה חשמל והחזרתו

146. לשם השוואה, התובע יוסיף כי פעולה של הסרת מונה והחזרתו מחדש (יכול שיוחזר מונה אחר) היא פעולה המגלמת צמד של פעולות שלובות באופן הדומה לפעולת ניתוק וחיבור מחדש של צרכן מרשת החשמל. לפיכך, ולצורך ההשוואה, ראוי גם לבחון מה קובע ספר אמות המידה ביחס לכך.

147. מסתבר כי הסרת מונה והחזרתו בשלב מאוחר יותר נקבעה עמלה אחת וזאת למרות שמדובר על שתי פעולות שונות ובמועדים שונים. לעניין זה סעיף 15(ז)(2) מגדיר כי עלות הסרת המונה והתקנתו תשולם בכל מקרה על ידי הצרכן –

בכל מקרה ישא הצרכן בעלות הסרת המונה והתקנתו כקבוע בשורה 9 ללוח תעריפים 2-5.4 (ההדגשה אינה במקור, ר.ק.).

148. הנה, סעיף 15(ז)(2) מנוסח באופן זהה ודומה לס' 40(ב), ונקבעה בו עמלה אחת הן עבור הניתוק והן עבור החיבור, והעלות היא אחת. נשאלת השאלה – מדוע וכיצד מרשה הנתבעת לחייב בשתי עמלות מי שנותק וחובר מחדש עקב חוב, למרות שהניסוח זהה לחלוטין, ולנוחות בית המשפט הנכבד הוא מובא פעם נוספת לשם השוואה –

ביקש הצרכן לחדש את צריכת החשמל לאחר שנותקה בגין אי תשלום חוב, ישלם לספק השירות החיוני את עלות ניתוק וחיידוש אספקת החשמל כקבוע בשורות 11 ו-12 ללוח תעריפים 2-5.4" (ההדגשה אינה במקור, ר.ק.).

ה. 3.3.1 סילוק מפגע

149. במקרה של ניתוק צרכנים מרשת החשמל עקב מפגע כמפורט באמת מידה 12, קבע ספר אמות המידה עמלה אחת בגין התהליך, שמוגדרת כעמלת ניתוק מבלי שנקבעה כל עמלה בגין חיבור, ללמדך שבעבור פעולת הניתוק והחיבור נגבית עמלה אחת.

150. יובהר כי התהליך הנקוב באמת מידה 12 הוא תהליך מורכב ברמת היידוע של הצרכן, וקובע מסגרת פעילות קבועה. ולמרות שפעולת הניתוק והחיבור זהות באופיין לפעולה של ניתוק וחיבור עקב חוב, נגבית אך ורק עמלה אחת בגין צמד פעולות משלימות אלו.

ה. 4.3.1 סוגים שונים של מקרי ניתוק

151. ניסוח שורה 11 (וגם 12 בהתאמה) ללוח העמלות "תעריפי השירותים המורחבים" כמפורט בנספח 3, מלמד על מגוון של סעיפים בספר אמות המידה, אשר בגין כל אחד מהם ניתן לגבות עמלות אלו. לוח העמלות כולל הן את המקרים שנקבעה בהם עמלה אחת בגין ניתוק וחיבור מחדש, והן את המקרה שבהן ניתוק לגבות עמלה בגין החיבור מחדש ועמלה בגין הניתוק (לדוגמא, במקרה של ניתוק מרצון).

152. לפיכך, הניסוח בלוח התעריפים במילים "ניתוק א חיבור מחדש" אינו מקנה זכות לנתבעת לגבות בכל מקרה ומקרה שתי עמלות בניגוד לקבוע בספר אמות המידה אלא מלמד כי יש במכלול הסעיפים שרלוונטים לשורות 11 ו-12 ללוח התעריפים אפשרויות שונות: **במקרים מסויימים כדוגמת ס' 17 מדובר בשתי עמלות, ובמקרים אחרים – המדובר בעמלה אחת בלבד.**

153. לחילופין, המונח "או" מלמד דווקא כי ניתן לגבות עמלה בגין ניתוק או עמלה בגין חיבור, אך לא ניתן לגבות עמלה גם בגין החיבור וגם בגין הניתוק, למעט אם נקבע במפורש אחרת בספר אמות המידה (כפי שנקבע לדוגמא בס' 17 לספר אמות המידה).

ה. 5.3.1 השוואה לספקי תשתית חיוניים אחרים המפוקחים רגולטורית

154. העלות שנגבית על ידי חברות הגז, עבור הניתוק והחיבור ביחד, נעה בין 25 ש"ח ל – 70 ₪. בנוסף, חברת בזק לדוגמא גובה סך של 26 ₪ בגין חיבור וניתוק מחדש, ובדומה לכך, תאגידי המים ורשויות המקומיות שמספקות שירות מים, גובות רק עמלה אחת בגין הניתוק והחיבור מחדש.

155. עינינו הרואות כי חברות התשתית בישראל, אשר על פעולתן קיים פיקוח רגולטורי גובות עמלה אחת בגין הניתוק וחיבור מחדש. היחידה היוצאת מן הכלל היא הנתבעת, וזאת בניגוד לדין, בניגוד לספר אמות המידה ובניגוד לחברות התשתית האחרות.

ה. 6.3.1 סכום העמלה

156. בצריך עיון יוסיף התובע ויטען כי בהשוואה למקרים אחרים ולסכומים הנגבים בהם, בהם נדרשת התערבות איש טכני מטעם הנתבעת, דומה כי עמלת הניתוק והחיבור, כעמלה אחת ויחידה דומה ותואמת יותר את המקרים האחרים, על פני גביית שתי עמלות, הן בגין החיבור והן בגין הניתוק.

157. דוגמא לכך היא מקרה של החלפת מונה או החלפת נתיך. אם יידרש לכך התובע, ניתן יהיה להעמיק בהתייחסות לכך.

ה. 4.1. המצב המשפטי עד ליום 01.03.2006 (טענה חילופית)

158. לחילופין, ומטעמי זהירות בלבד, יטען התובע כי אם בית המשפט הנכבד ידחה הפרשנות שהוצעה על ידו, ויקבע כי הוראות ס' 24(ב) (4) לספר אמות המידה נועדו כדי לאפשר חיוב הצרכן בשתי עמלות, במקרה של ניתוק וחיבור מחדש עקב חוב, יתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע כדלקמן –

כי עד ליום 01.03.2006 בו נכנסה הוראה זו לתוקף, לא היתה הנתבעת רשאית לחייב את חברי הקבוצה ב-2 עמלות, ויש להשיב לידיהם את העמלה הנוספת שנגבתה.

159. יובהר כי טענה זו היא חילופית והיא נטענת מטעמי זהירות בלבד, שכן התובע יטען כי אין לנתבעת זכות לחייב אותו ואת חברי הקבוצה ב-2 עמלות, הן בגין הניתוק והן בגין החיבור.

ה. 5.1. השבת עמלת ניתוק מחוץ לחצרים (טענה חילופית)

160. אם ידחה בית המשפט הנכבד את טענות התובע, ויקבע כי מקור הסמכות עומד לנתבעת מכח הוראות ס' 24(ב) (4) לספר אמות המידה, יתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע כי הנתבעת אינה רשאית לגבות עמלת ניתוק לפי שורה 12 ללוח התעריפים, ולהורות על תשלום ו/או השבת הכספים שנגבו ביתר לחברי הקבוצה.

161. יובהר כי גם טענה זו היא חילופית והיא נטענת מטעמי זהירות בלבד, שכן התובע יטען כי אין לנתבעת זכות לחייב אותו ואת חברי הקבוצה ב-2 עמלות, הן בגין הניתוק והן בגין החיבור.

ה.6.1. עמדת הנתבעת

162. להבדיל מהתובע וחברי הקבוצה, הנתבעת כלל אינה מתחבטת בסוגיה זו, והיא מחייבת גם עבור פעולות הניתוק בחצרים או מחוץ לחצרים (ולעיתים מחייבת בעמלת ניתוק מחוץ לחצרים מקום שהניתוק נעשה בתוך החצרים כפי שיתואר בפרק הבא) בעמלה הקבועה בש' 11 - 12 ללוח העמלות, וגם עבור פעולות החידוש בעמלה הקבועה בש' 11 - 12 ללוח העמלות.

163. הפרשנות שהנתבעת בחרה להעניק לספר אמות המידה היא פרשנות חד צדדית אשר אינה תואמת את כללי הפרשנות הרגילים, אינה מתאימה לעובדה שהנתבעת נוטלת חלק פעיל בניסוח ספר אמות המידה (על דרך היוזמה לתיקונו, שימועים וטיוטות). זאת ועוד, פרשנות זו מעניקה עדיפות לספק שירות (אשר במשק החשמל הישראלי מהווה מונופול) על פני הצרכנים.

164. התובע יטען כי אין לנתבעת הזכות לעשות כן וכי הנטל להוכיח זכות זו מוטל עליה.

165. לפיכך על הנתבעת להשיב לתובע ולחברי הקבוצה את העמלה שגבתה שלא כדין בגין פעולת הניתוק והחיבור מחדש.

ה.7.1. ההגנה הצרכנית

166. בטרם נחתום טענותינו, יוסיף התובע טענות נוספות המפורטות בפרק זה, בנוסף על האמור בפרקים הקודם, על מנת ליתן בידי בית המשפט הנכבד תמונה רחבה ביותר ככל הניתן.

167. התובע ידגיש בראש ובראשונה כי ספר אמות המידה מנוסח מכוח סמכות שניתנה לרשות החשמל מכח חוק החשמל, דהיינו – המדובר בסמכות שהמחוקק העניק לרשות לקבוע כללים בעלי כח תחיקתי ממש.

168. מבלי שהדבר הכרחי לתובענה זו, מן הראוי להוסיף כי אין המדובר במסמך בעל משמעות "חוזית" בלבד, אלא במסמך שבמהותו הוא דומה יותר לדין ("לתקנות") מאשר למסמך "חוזי".

169. יש להוסיף ולהבהיר כי משק החשמל בישראל נשלט על ידי חברה אחת, ובהיות שירות זה תיוני לציבור, רשות החשמל משמשת כרגולטור לכוחה המונופולי של הנתבעת.

170. לעניין פרשנות הדין, ר' את דברי כב' הנשיא לשעבר, השופט א. ברק בעניין בג"צ 47/83 תור אוויר (ישראל) נ' יו"ר המועצה לפיקוח על הגבלים עסקיים, פ"ד לט (1) 169, בעמ' 175 –

"החוק הוא יצירה נורמטיבית, הבאה להגשים תכלית חברתית, והוא ביטוי למדיניות. על הפרשן לחשוף, מבין קשת האפשרויות הלשוניות, אותה משמעות אשר תגשים את מטרת החוק" (ד"ר 3/40/80), בעמ' 715. "חוק הוא מכשיר לשם ביצועה של מטרה תחיקתית, ולכן הוא ריך פרשנות לפי המטרה הגלומה בו" (ע"א 481/73 [4], בעמ' 516- השופט זוסמן). "ראוי לו לשופט, בבואו לפרש את החוק, לשאול את

עצמו: חוק זה איזו תכלית נורמטיבית, חברתית, הוא מבקש להשיג"

(השופט ד' לויין בע"פ 71/83 [5], בעמ' 770).

171. יצויין כי דברים אלו, שהתייחסו לפירוש חוק, הובאו על ידי כב' השופט ד. לויין בע"א 631/83 המגן נ' מדינת הילדים, פ"ד לט (4) 561, 570, לעניין פרשנות של חוזה (השווה עם ספרה של פרופ' ג. שלו, דיני חוזים, מהדורה שניה, ע"מ 298 ה"ש 28).

172. התובע יטען הן על בסיס כללי הפרשנות הרגילים והן על בסיס הפרשנות התכליתית כי פעולותיה של הנתבעת נעשות שלא כדין.

173. התובע יטען כי על פי כללי הפרשנות, אפילו במקום שבו הכתוב כלשונו עשוי להתיישב עם 2 פרשנויות שונות, יש להעדיף את הפרשנות שמגשימה את עקרונות המשפט, את התכלית של הגנה על צרכנים לפי חוק הגנת הצרכן והתקנות על פיו, ועל חיובים, תוך השוואה למקובל אצל ספקי שירות ותשתיות אחרים, ולקבוע כי הנתבעת אינה רשאית לגבות 2 עמלות אחת בגין הניתוק ואחת בגין החיבור.

174. יובהר כי מקום שבו רשות החשמל, מתוקף מעמדה וסמכויותיה הנקובות בדין, לא קבעה בספר אמות המידה באופן מפורש וברור גבייה של 2 עמלות, גם בגין הניתוק וגם בגין החיבור, לא יכולה הנתבעת לפרש ו/או להעדיף פרשנות שמטיבה עימה, במקום להעדיף פרשנות שמטיבה עם החייבים.

175. עוד יודגש כי בעיקרו של דבר, הניתוק והחידוש של אספקת החשמל לאחר ניתוקו עקב חוב, הם בעיקרם פעולה אחת שתכליתה להבטיח את תשלום החוב בטרם החיבור מחדש.

176. מקרים אחרים, שבהם אין חיבור מחדש ו/או התקיימה חלופה אחרת (כדוגמת פיוז מופחת) מוסדרים בס' 24(ב)(4), אך הכלל הרגיל שחל לעניינו מוסדר בס' 40(ב).

177. יצויין עוד כי ס' 40(ב) ממוקם באמות המידה בפרק ד' תחת סימן ד' שכותרתו "חידוש אספקת חשמל" ותחת ס' 40 שכותרתו "חידוש אספקת החשמל" וזיקתו של ס' 40(ב) לניתוק החייב שמבקש להתחבר מחדש, הינה זיקה ישירה ודומיננטית.

178. גם מטעם זה, אין כל הצדקה להטיל חיוב גם בגין הניתוק וגם בגין החידוש.

ה.2. ניתוק/חיבור בחצרים וחיוב בגין פעולה מחוץ לחצרים

179. אמות המידה קובעות את המקרים שבהן ניתן לנתק צרכן מרשת החשמל וכן את העלות שבה ניתן לחייב את הצרכן בגין פעולת הניתוק או פעולת החיבור. ייאמר כבר עתה, כי השאלה האם ניתן לחייב גם עבור פעולת הניתוק וגם עבור פעולת החיבור המהווה חלק מסך נזקם של חברי הקבוצה – נידונה בפרק הקודם והיא אינה חלק מהדיון פרק זה.

180. בפרק זה יטען התובע כי הנתבעת, במקרים לא מעטים, מנתקת ו/או מחברת מחדש את החייב "בחצרו" כלומר בדירתו או בשטח המשותף של הבניין, ובכל זאת גובה היא עמלה של ניתוק ו/או חיבור מחוץ לחצרים.

181. בראש ובראשונה נעמוד על השאלה מהי הגדרת "חצרים" בספר אמות המידה.

182. המונח "חצרים" הוגדר בספר אמות המידה כדלקמן -

"חצרים" - מקרקעין, שאינם רשומים בפנקסי ספק שירות חיוני על שם

צרכן מסוים, אשר הצרכן או מי מטעמו מחזיק בהם, לרבות רכוש

משותף;

183. עניינו הרואות כי חצרים הוא כל מקום שאינו רשום בפנקסי ספק השירות ושהצרכן או מי מטעמו מחזיק בו לרבות הרכוש המשותף בבית המשותף.

184. דומה כי לא לחינם נקבע הרכוש המשותף בבית המשותף כחצרים שכן מנסח אמות המידה לא מצא לנכון לאשר חיוב בתעריף כפול מקום שהניתוק נעשה בחדר המדרגות או בכל שטח משותף אחר או במקרקעין המוחזקים על ידי הצרכן, כדוגמת חצר הבית או המדרגות וכיוצא"ב.

185. התובע יוסיף ויטען כי במקרים לא מעטים, ובעיקר בבתים פרטיים, מוקם שעון הצריכה מחוץ לבית, ביוזמת הנתבעת, בדרך של פילר משותפים או יחידניים, אך לשיטתו, גם מקרים אלו כלולים במונח חצרים שכן הפילר עצמו, ולרבות "התשתית שלאחר השעון" מוחזק משפטית ועובדתית על ידי צרכנים אלו, שכן הפילר רשום על שם וממילא הפילר סמוך וגובל עד ממש למקרקעין.

186. התובע יטען כי גם ניתוק זה ו/או חיבור זה, אין להכלילו כניתוק ו/או חיבור מחוץ לחצרים אלא ניתוק וחיבור בחצרים אך טענה זו אינה מעיקרה של תובענה זו.

187. טענתו העיקרית של התובע היא כי הנתבעת אינה רשאית לסטות מהוראות מפורשות של ספר אמות המידה ו/או לוח התעריפים, ואינה רשאית לקבוע עמלות בעצמה ועל דעתה.

188. יש להבהיר כי בעוד בדר"כ, הנתבעת מקפידה לצטט במדויק ו/או בהקשר את העמלות השונות שהיא מחייבת בהם את לקוחותיה ו/או חייביה, כפי שאילו מנוסחים בספר אמות המידה ולוח התעריפים, במקרה זה, חרגה הנתבעת משיטתה וניסחה תעריף חדש אשר אינו כלול בספר אמות המידה ובלוח התעריפים.

189. אין מדובר בעניין של מה בכך שכן הנתבעת מתירה לעצמה לפעול באופן החורג מהוראות ספר אמות המידה.

190. יודגש כי גם מבחינת הסכומים, מדובר בסכום שאינו זניח כאשר הנתבעת מחייבת את החייבים בעלות כפולה מהעמלה שספר אמות המידה התיר לה לגבות ומעשירה בכך את קופתה על חשבון התובע והקבוצה שלא כדין.

191. במקום לגבות סך של 142.96 ₪ (כולל מע"מ), הן בגין פעולת הניתוק והן בגין פעולת החיבור בחצרים (ע"פ שיטתה בחיוב ב – 2 עמלות, וזאת שלא כדין), גובה בפועל הנתבעת סך של 285.92 ₪ (כולל מע"מ) בגין פעולת ניתוק ופעולת חיבור שנעשות בחצרים על בסיס תעריף של חיבור או ניתוק מחוץ לחצרים.

192. יצויין עוד כי המקרים של ניתוק ו/או חיבור מרשת החשמל מחוץ לחצרים, אינם מצטמצמים אך ורק לקיומו של חוב, אלא גם לארבעה סוגים אחרים של ניתוק או חיבור: 1. שינויים בתשתית; 2. סילוק מפגעים; 3. צריכה שלא כדין; 4. ניתוק יזום.

193. ס' 40 (ב) לספר אמות המידה קובע כי עלות חידוש וניתוק אספקת החשמל תיגבה על פי הקבוע בשורות 11 ו-12 ללוח התעריפים (כאן המקום להזכיר פעם נוספת את הוראות ס' 24(ב)(4) אשר כלל אינו מתיר לגבות עמלה לפי שורה 12 ללוח התעריפים, במקרה של ניתוק עקב חוב).

194. לוח התעריפים אליו מפנה ספר אמות המידה קובע 2 סוגים שונים של תעריף כדלקמן –

11	הוצאות ניתוק או חיבור מחדש
12	הוצאות כאשר הניתוק או החיבור נעשה מחוץ לחצרים

195. הנה כי כן, עולה כי כאשר הניתוק/חיבור נעשו מחוץ לחצרים התעריף שנקבע בספר תעריפי השירותים המורחבים הוא גבוה וכולל תוספת עמלה (זוהו) בנוסף על התעריף הרגיל של פעולה בחצרים.

196. למרות שאמות המידה ולוח התעריפים קבעו מפורשות מהו המקרה שיצדיק חיוב כפול בגין ביצוע הניתוק או החיבור, החליטה הנתבעת, משום מה, ובניגוד לדין, "להמציא" מקרים חדשים ולהוסיף עמלות חדשות, שלא נקבעו ולא נכללו מפורשות בספר אמות המידה ובלוח התעריפים. בגין מקרים אלו, הנתבעת מחייבת את הצרכנים הן בגין ניתוק והן בגין חיבור מחדש בעמלות כפולות.

197. בעניינו של התובע, למרות שפעולת הניתוק והחיבור בעניינו נעשתה "בחצרים", למשל בחדר המדרגות בו נמצא ארון החשמל ו/או "ארון הפקקים/פיוזים" בתוך הבית משותף, חויב הוא בתעריף כפול בעמלה של ניתוק וחיבור מחוץ לחצרים.

198. הנתבעת חייבה את התובע ע"פ חשבונית שמספרה 2010-801975771, המצורפת לנספח 4, בסך של 121.03 (לפני מע"מ) ובסך של 121.03 (לפני מע"מ) בגין עמלה שלא נקובה במקום כלשהו בספר אמות המידה ונכתבה בחשבונית כדלקמן "הוצאות ניתוק – מחוץ למקום הצרכנות" ו – "הוצאות חיבור הזרם מחדש – מחוץ למקום הצרכנות".

199. כאן המקום להדגיש שוב כי אין ולא יכולה להיות שום אפשרות לנתק את התובע מחוץ לחצרים, שכן פעולה זו, בבית משותף, תביא לניתוק כל הבית המשותף מרשת החשמל.

200. יטען התובע כי חיוב זה, שלא כדין, משותף לו ולרבים מחברי הקבוצה המיוצגים במסגרת תובענה זו, אשר מנותקים בחצרים ומחוייבים בפועל בניתוק מחוץ לחצרים.

201. חיוב זה של התובע, ושל חברי הקבוצה, בעמלה שלא נכתבה ולא נבראה מספר אמות המידה, הוא פסול לחלוטין ויש להשיב לתובע ולקבוצה את הסכומים בהם חוייבו.

202. התובע יטען כי מדובר בהתנהלות שכיחה של הנתבעת כנגד התובע וחברי הקבוצה, והליך גילוי המסמכים והשאלונים יוכיח זאת, כאשר הנתבעת תגלה מנתונייה את כמות הצרכנים שחוייבו בעמלה זו של "מחוץ

למקום הצרכנות", ועוד תגלה את כמות הצרכנים בבתים משותפים שנותקו ו/או חוברו מחדש, וחוייבו בגין עמלה בתעריף כפול הנקובה בשורה 12 ללוח התעריפים.

203. על מנת לחדד את ההיבט העובדתי בטענתו של התובע נדגיש כי פעולת הניתוק והחיבור שנעשתה בענייניו של התובע יכולה היתה להעשות אך ורק ברכוש המשותף (הנכלל בהגדרת חצרים או מקום צרכנות). מונה החשמל והנתיכים של התובע, שבהם נעשתה הפעולה, נמצאים בחדר המדרגות של הבית המשותף, בקומה בה נמצאת הדירה.

204. כאמור, אילו היתה מתבצעת פעולת "ניתוק" מחוץ לחצרים, הדבר היה מחייב את ניתוק כל הבניין מרשת החשמל דבר כזה לא נעשה.

205. עוד יצויין כי בהתאם לאמת מידה 8 לספר אמות המידה, האחריות והבעלות על תשתית החשמל המגיעה עד למונה החשמל היא מוטלת על שכם הנתבעת. לפיכך, אפילו פעולת הניתוק של התובע והקבוצה יכולה להיות מורכבת מן הרגיל, עדיין מורכבות זו היא תולדה של מערכת שבאחריות הנתבעת, ואין לה להליך אלא על עצמה.

206. יתר על כן, אילו מחבר ספר אמות המידה היה סבור כי בגין פעולת חיבור "מורכבת" מן הרגיל יש לחייב את הצרכן בחיוב "כפול", היה בוודאי רושם זאת בספר אמות המידה. אלא שהעובדה היא כי אין כל איזכור לחיוב כזה.

207. יתרה מכך, לא המחוקק ולא ספר אמות המידה הותירו בידי המשיבה לקבוע את העמלה שהיא גובה בגין פעולה של ניתוק ו/או בגין פעולת חיבור מחדש. אלו נקבעו בידי הרגולטור ולנתבעת אין רשות להוסיף ו/או לשנות על פעולות אלו.

208. למעלה מין הצורך נוסף כי העלות של החיוב בפועל היא אחידה ללא תלות במורכבות של המקרה הספציפי, וזאת אפילו אם לעיתים, פעולה אחת תהיה מסובכת יותר מאחרת. לדוגמא, עלות הניתוק והחיבור מחדש של צרכן שיש ברשותו חיבור תלת פאזי מורכבת יותר, בדר"כ, מעלות הניתוק של צרכן חד פאזי, אך החיוב הוא זהה. בסופו של יום, המחוקק והרגולטור קבעו את הגובה עמלה מתוך מכלול השיקולים הרלוונטיים ועל בסיס העלות הממוצעת של הפעולה עצמה במגוון האפשרויות ויתר השיקולים.

209. כך או אחרת, דומה כי הטענה שהנתבעת גבתה עמלות בניגוד לספר אמות המידה הינה מבוססת ואין לנתבעת כל זכות לפעול כך.

210. הנתבעת יודעת זאת היטב, והיא מגדירה את העמלה בזמן החיוב כעמלה "מחוץ למקום הצרכנות" למראית עין בלבד.

211. בפועל, מכתבי ההתראה של הנתבעת מלמדים כי לדידה, היא תחייב גם תחייב את הצרכנים בעמלה הגבוהה יותר, גם במקום שבו מדובר בפעולה שנעשית בתוך החצרים. וזאת אנו למדים מנוסח ההתראה שהנתבעת מפנה אל התובע והקבוצה ובה נכתב כדלקמן –

"הננו להפנות את תשומת לבך לחיובים הבאים (אם נאלץ לבצעם):

ניתוק וחיבור במונה/נתיך: 61.06 + מע"מ לכל פעולה בנפרד.

ניתוק וחיבור שלא במונה/נתיך: 122.11 ש"ח + מע"מ, לכל פעולה בנפרד."

[ר' נספח 4, מספר קבלה 2009-800116093]

212. הנה הנתבעת מודה, שחור על גבי לבן, כי אין לה כל עניין ביישום ספר אמות המידה, והיא תבצע את החיובים לפי ראות עיניה. לא עוד השאלה, כפי שנקבע בספר אמות המידה, האם הפעולה נעשתה בחצרים, אם לאו, השאלה שמעניינת את הנתבעת, בניגוד לדין והוראות הרגולטור היא: האם הפעולה נעשתה במונה/נתיך !!!
213. התובע יטען כי אין ולא יכולה להיות מחלוקת, שהנתבעת אינה רשאית לחייב בעמלות אלא אם נקבעו באופן ברור ומפורש בספר אמות המידה.
214. כאשר ספר אמות המידה קובע עמלה ספציפית בנוגע לניתוק בחצרים, לא יתכן שהנתבעת תבצע פעולת ניתוק בחצרים, ותחייב בגין עמלה של ניתוק מחוץ לחצרים. ספר אמות המידה אינו קובע עמלה גבוהה ומוכפלת, או מבחין בין סוגיית המונה/נתיך, אלא אך ורק בשאלה: האם הפעולה נעשתה בחצרים, אם לאו.
215. הנתבעת מגדילה ועושה כאשר היא מגדירה ניסוח עמלה חדשה שלא נקבעה בספר אמות המידה או בלוח התעריפים, יוצקת לתוכה תוכן כרצונה, ומגדירה אותה כעמלה של "מחוץ למקום הצרכנות".
216. למעלה מן הדרוש נוסף כי, לא יכול להיות ספק בכך שכוונת המחוקק וספר אמות המידה הייתה ליצור מנגנון חיוב קבוע, מוגדר, שקוף ונהיר.
217. מנגנון זה חל הן על הצרכנים והן על הנתבעת. בעוד הצרכן יודע מראש את העלויות של כל פעולה ו/או סנקציה, הנתבעת אמורה לדעת מראש את החיובים שהיא זכאית להטיל. הא ותו לא.
218. אין שום ספק בכך, שהמחוקק והרגולטור בחרו לקבוע שיטה ברורה ואחידה, ללא מקום לפרשנות וללא מקום "לתוספות" שונות ומשונות מצד הנתבעת. השקיפות היא גם כלפי הנתבעת וגם כלפי הצרכן שאינו מתזיק בכלים לדעת האם נעשה ניתוק בנתיך או במונה או בכל צורה אחרת.
219. הרגולטור בחר לקבוע ולתחום באופן גיאוגרפי מוגדר וקבוע מראש את המונח "חצרים", ובהתבסס על כך, קבע כי חיוב בחצרים בשיעור מסוים וקבע תוספת עמלה (פי 2) בפעולה המתבצעת מחוץ לחצרים.
220. יודגש עוד כי גובה העמלה והקריטריונים לכך נקבעה על ידי רשות החשמל, על פי הוראותיה ובהתבסס על הוראות החוק.
221. חוק החשמל מטיל על הרשות את הסמכות הבלעדית לקבוע תעריפים, בהתבסס על שיקולים שונים והכל כמפורט בסי' 31 לחוק החשמל –

31. (א) הרשות תקבע את התעריפים על בסיס עקרון העלות בהתחשב, בין

היתר, בסוג השירותים וברמתם; כל מחיר ישקף את עלות השירות המסוים, בלא שתהיה הפחתת מחיר אחד על חשבון העלאתו של מחיר אחר; נקבעה בתקציב המדינה תמיכה לצורך הפחתת מחיר שירות, יופחת סכום התמיכה מן העלות של אותו שירות.

קביעת תעריפים

(ב) לצורך קביעת התעריפים, תבצע הרשות פעולות של בקרת העלויות של בעל

רשיון ספק שירות חיוני; הרשות רשאית שלא להביא בחשבון, לענין קביעת תעריפים, הוצאות, כולן או חלקן, אשר לדעתה אינן דרושות למילוי חובותיו של בעל רשיון ספק שירות חיוני.

(ג) לענין העלות כאמור בסעיף קטן (א), תביא הרשות בחשבון שיעור תשואה נאות על ההון, בהתחשב בזכויותיו ובחובותיו של בעל רשיון ספק שירות חיוני.

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (א), בקביעת התעריפים המשולמים על ידי כלל הצרכנים תביא הרשות בחשבון את העלויות שלא הובאו בחשבון כתוצאה מהתשלומים המופחתים לפי סעיף 31א.

222. בנוסף לכך, חוק החשמל מטיל על הנתבעת את החובה הנקובה בסי' 17(ג) כדלקמן –

17(ג) בעל רשיון ספק שירות חיוני יגבה תשלומים בהתאם לתעריפים שקבעה הרשות.

223. הרגולטור בחר שלא לאפשר לנתבעת לבחור ו/או להגדיר בעצמה מונח זה, ובחר לקבוע אותו באופן מפורש. היתרון בכל שיטת חיוב זו יוצר שקיפות ואובייקטיבית לגבי גובה התעריף, באופן שהתיחום הגיאוגרפי אינו משתמע לשתי פנים.

224. כל מה שנכלל בהגדרת החצרים – חצרים הוא ומחייב בעמלה ברורה וקבועה מראש. כל מה שלא נכלל בגדר חצרים יחוייב בעמלה גבוהה יותר.

225. לפיכך, כל פעולה שנעשית לדוגמא ברכוש המשותף, נכללת במסגרת החצרים, כהגדרתה בספר אמות המידה, ואין לחייב בגין פעולה זו בתעריף של פעולה מחוץ לחצרים.

226. גם אם נלך לשיטתה של הנתבעת, נמצא כי שיטה זו - לא רק שאינה תואמת את הדין, היא חותרת סמכויות הרגולטור שנקבעו על ידי המחוקק, ותחת הרציונאל של קביעת מנגנון שקוף, אחיד ואובייטיבי על ידי רשות החשמל.

227. הנתבעת בחרה לקרוא לעמלה "מחוץ למקום הצרכנות", ואפילו לשיטתה, מקום הצרכנות הוא חלק מהרכוש המשותף כך שגם לפי חלופה זו, היא אינה רשאית לחייב בעמלה כפולה.

228. לעניין זה נדגיש, כי לא המחוקק ולא רשות החשמל מצאו לנכון להותיר בידי הנתבעת את שיקול הדעת בענין קביעת תעריפים ועמלות.

229. גובה העמלה ושיעורה, אינו מותנה ו/או נמדד במרחק של הדירה נשוא הפעולה מלוח החשמל או מכל מקום אחר, כל עוד הפעולה מתבצעת ברכוש המשותף.

230. לא יתכן שהנתבעת תחתור תחת קביעה זו, ותבקש לחייב בעמלה שונה, בכל מקרה לגופו, על פי רצונה, על פי שיקוליה ובאופן שאינו תואם את הדין ואין מוגדר מפורשות.

231. לפיכך, בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את הנתבעת להשיב לתובע וליתר חברי הקבוצה את הכספים שגבתה שלא כדין.

ו. סעדים הצהרתיים וצווי עשה

232. ביסוד חוק תובענות ייצוגיות, עומד הכלל הבסיסי כי יכול אדם לפעול לטובת קבוצה רחבה של אנשים ולהגיש תובענה בשם הקבוצה.

233. ס' 1 לחוק תובענות ייצוגיות מגדיר את בין מטרותיו של החוק ותכליתו, אשר באים לקדים מטרות שונות, ובין היתר מטרות אלו -

(1) מימוש זכות הגישה לבית המשפט, לרבות לסוגי אוכלוסיה המתקשים לפנות לבית המשפט כיחידים;

(2) אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו;

(3) מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין;

(4) ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות.

234. בעניינו, התובע מצא מספר ליקויים, שפורטו במסגרת תובענה זו, אשר בהן הנתבעת פעלה מול הקבוצה באופן שאינו תואם את הדין ו/או את ספר אמות המידה ולרבות עקרון תום הלב הקבוע בו.

235. סקירת ליקויים אלו מביאה למסקנה כי המדובר בנושאים משמעותיים, אשר העוול הנגרם בגינם נעשה כלפי ציבור רחב של אזרחים.

236. לתובע לא היה ספק בנוגע לחובתו, כתובע במסגרת תובענה ייצוגית, לטעון כנגד ליקויים אלו ולהביא לתיקונם במסגרת תובענה זו, ובין היתר, נוכח האחריות הציבורית והמשפטית החלה על תובע ייצוגי כלפי הקבוצה.

237. בסופו של יום, ולמרות שלרוב, תובענות הייצוגיות מוגשות במטרה להביא לפסיקת פיצויים וסעד לנפגעים כנגד המפר, סבר התובע כי בנושאים אלו, על אף שניתן להוכיח גם את העוול וגם את הנזק ביחס לעבר, סבר התובע כי בנושאים אלו, ניתן להסתפק בתיקון העוול והנזק לעתיד.

238. ביסוד חוק תובענות ייצוגיות קיים עיקרון אכיפת הדין. מתן סעדים הצהרתיים בנושאים אלו יביא לקיום של עיקרון זה.

239. זאת ועוד, ליקויים אלו הבאים בפרק הסעדים הצהרתיים, הינם אחידים במהות ההפרה כלפי כל אחד מחברי הקבוצה, אך חישובם ביחס לכל אחד מחברי הקבוצה וכלפי כלל החברים בקבוצה בסוגיית הנזק שנגרם בעבר, אמנם אפשרי, אך קשה באופן יחסי. ככל שיוורה בית המשפט הנכבד לערוך חישוב נזק לעבר, יוכל התובע לספק נתונים גם בעניין חישוב זה ולבססם על פי הנתונים שתמצא הנתבעת.

240. בכל הנוגע לגביית "ריבית דריבית רבעונית" ע"י הנתבעת שלא כדן, אין בידי התובע נתונים מספיקים ומספקים בנוגע לכלל החובות, בנוגע למשך תקופת צבירת החוב, ובנוגע לנזקים שנגרמו לכלל חברי הקבוצה.

241. חישוב הנזק ביחס לכל חבר מהקבוצה תלוי למשל בשאלה האם שילם את חובו לפני תחילת רבעון או לאחריו, תלוי בפרקי הזמן השונים, ובנתונים נוספים שקשה לכמתם ולהעריכם.

242. בנוגע לעוולה שעניינה פרשנות לקויה של הנתבעת את המונח "מועד הפקת החשבון", מצא התובע כי מדובר בעוולה שתחולתה בנוגע לחלק מהקבוצה מוגבלת, שכן קיימים בעניין זה תת קבוצות רבות ומשמעותיות.

243. למשל שונה מצבו של צרכן ששילם את החשבון טרם מועד הפרעון לבין צרכן ששילם במועד לבין לקוח ששילם באיחור ונדרש לשלם גם ריבית פיגורים ולעיתים גם את עמלת ההודעה בגין חוב.
244. יתרה מכך, בעת שנבחר באופן מוערך וממוצע את שיעורי הנזק ל-2 מקרים אילו, נמצא כי מדובר בנזקים מצטברים לציבור הנמוכים יחסית בהשוואה לנזקים כמקובל בתביעות ייצוגיות.
245. בחינת הנזקים שנגרמו בעבר תגרע משאבים ניכרים מבית המשפט הנכבד, באופן שאינו מייעל את הדיון של בית המשפט הנכבד, באופן שיצדיק את זמנם של הצדדים ובית המשפט.
246. לעומת זאת, תיקון העוולות לעתיד מהווה פעולה פרשנית קלה ביותר של פרשנות הדין וספר אמות המידה, תוך קביעת בית המשפט בנוגע לפרשנות המשפטית הראויה והסבירה ביותר.
247. מטעמים אלו, במקרים המפורטים להלן, יעתור התובע מלפני בית משפט נכבד זה, כי יוציא מלפניו צווים הצהרתיים וצווי עשה לעתיד לבוא.

1.1. ריבית דריבית רבעונית

248. התובע יטען כי בניגוד לסמכותה, הנתבעת מחייבת את לקוחותיה בריבית פיגורים דריבית, באופן אסור.
249. התובע יטען כי ככלל, חשבון החשמל, נושא בריבית פיגורים מיוחדת של החשב הכללי כאשר ע"פ אמות המידה ריבית הפיגורים היא בסך המקסימלי שקבע המחוקק והכל בהתאם לספר אמות המידה.
250. כך נקבע בס' 6 לספר אמות המידה מחודש פברואר 2010 –

(1) ספק שירות חיוני יגבה ריבית במקרה של תשלומים שלא שולמו במועד וישלם ריבית במקרה של תשלומים בנגבו ביתר, בהתאם לריבית הפיגורים של החשב הכללי לאוצר (להלן: "ריבית החשב") המתפרסמת מזמן לזמן.

251. עולה מהאמור לעיל כי בספר אמות המידה כל שנקבע הוא שיעור הריבית המקסימאלי שהנתבעת רשאית לחייב בו את לקוחותיה, כפי שמתפרסמת מעת לעת על ידי החשב הכללי.
252. במילים אחרות: ספר אמות המידה מתיר לתובעת לחייב את לקוחותיה בגובה ריבית הפיגורים של החשב הכללי.
253. אלא שלנתבעת לא די בכך, ואין מחלוקת כי היא מתשבת את הריבית על החוב בשיטת חיוב של ריבית דריבית, אשר מצטרפת אחת לרבעון לקרן והכל בניגוד לדין (ויש לציין כי אף בניגוד לפעולותיהן של הספקיות האחרות שפורטו לעיל).
254. התובע יטען כי חיוב ריבית פיגורים מקסימאלית בחישוב של **ריבית דריבית רבעונית** מהווה הפרה של אמות המידה והתעשרות שלא כדין על ידי הנתבעת, על חשבון הקבוצה והכל בניגוד לדין ולספר אמות המידה.
255. זאת בין היתר בניגוד לעמדת הנתבעת עצמה ובניגוד לעמדת היועץ המשפטי לממשלה הנכבד.
256. במסגרת תובענה ייצוגית בתיק ת.א. 2403/03 (ות.א. 2404/04) הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית במסגרת תיק בש"א 21296/04 (ובש"א 21290/04), נטענו טענות שונות, ובין היתר, כנגד זכותה של הנתבעת לחייב מע"מ בנוסף על ריבית הפיגורים. תשובתה של הנתבעת, והתייחסותו של כבי היועץ המשפטי לממשלה רלוונטית גם רלוונטית עד מאוד, כפי שיבואר להלן.

257. יצויין כי תגובתו של היועץ המשפטי לממשלה הוגשה לאחר שסבר כי זכות של המדינה /או עניין ציבורי עלולים להיות מושפעים מן ההחלטה והתגובה התייחסה התייחסה באופן מפורש להפנייה של ספר אמות המידה לריבית החשב הכללי ולמשמעותו.

258. כך הביע עמדתו בכתב נציג היועמ"ש בפני בית המשפט הנכבד שדן בתובענה הנ"ל -

"26. עמדת היועץ המשפטי לממשלה היא כי גביית ריבית הפיגורים על ידי חברת בזק וחברת החשמל, לרבות גביית מע"מ נעשית כדין. יש לראות בהפניה לריבית הפיגורים של החשב הכללי, בתקנות הבזק ובאמות המידה של הרשות לחשמל, הפניה לנתון המספרי של שיעור הריבית, קרי- לגובה הריבית. ההפניה אינה בהכרח הפניה גם לאופן חישובה ולשיקולים לקביעתה של ריבית זו.

27. פרשנות לשון ההפניה לריבית החשב הכללי, בתקנות הבזק ובאמות המידה של הרשות לחשמל, הינה, כי ריבית הפיגורים בגין אי סילוק חוב במועדו הינה בגובה ריבית הפיגורים של החשב הכללי. בתקנות בזק, ההפניה היא להודעה בדבר שיעורי ריבית החשב הכללי המתפרסמת מעת לעת. בהודעה זו נמצא את הערך המספרי של ריבית הפיגורים של החשב הכללי בעת הרלוונטית. באמות המידה של הרשות לחשמל, נאמר כי ריבית הפיגורים תהא בהתאם לריבית הפיגורים של החשב הכללי, היינו - בשיעור זהה.

28. יוער כי מבחינה לשונית ותכליתית כאחד, לא גלומה בתקנות הבזק ובאמות המידה של הרשות לחשמל, הפניה להוראות התכ"ס. בהוראות התכ"ס נקבע שיעור ריבית החשב הכללי לעניין תשלום ריבית על ידי המדינה לקבלנים במקרה של פיגור בתשלום על ידה. הוראות אלה אינן חלות על מערכת ההתקשרות שבין חברת בזק וחברת החשמל ובין צרכניהן." (ההדגשה במקור ר.ק., "תכ"ס" = תקנות כספים ומשק)

(-) מצ"ב עותק מהודעת היועמ"ש, מסומן 7.

259. הנה כי כן, נציג היועץ המשפטי לממשלה מביע עמדתו בכתב כי הנתבעת רשאית לגבות ריבית בגובה הריבית המתפרסמת על ידי החשב הכללי, אך אינה יכולה לגבות ריבית דריבית באופן ובצורת החישוב של החשב הכללי, כפי במפורט בהוראות התכ"ס, שכן הוראות אלו אינן חלות על ההתקשרות שבין הנתבעת לבין לקוחותיה.

260. עמדתה של הנתבעת עצמה, כפי שהובאה בכתב על ידי באי כוחה במסגרת הליך שהתנהל בבית המשפט המחוזי בתיק ת.א. 1720/07 ובקשה לאישור תובענה ייצוגית בבש"א 10074/07, תומכת במסקנה זו לחלוטין.

261. כך טענו באי כוחה המלומדים של הנתבעת במסגרת הליך זה, במסגרת תגובה לבקשה לאישור תובענה ייצוגית -

"578. עיינו הרואות, רשות החשמל קבעה כי חברת החשמל תיגבה ריבית על תשלומים המשתלמים לה באיחור, בגובה ריבית הפיגורים של החשב הכללי.

581. הנה כי כן, אמות המידה, אשר מסדירות מכוח חוק משק החשמל, את פעילותה של חברת החשמל מול צרכניה, קובעות באופן מפורש שני כללים לעניין גביית ריבית הפיגורים על – ידי חברת החשמל:

א. ריבית פיגורים שגובה חברת החשמל הינה בגובה ריבית הפיגורים של החשב הכללי.

.....

587. זאת מין הטעם הפשוט, שחברת החשמל אינה גובה ריבית פיגורים של החשב הכללי, אלא חברת החשמל גובה ריבית פיגורים בגובה (וליתר דיוק בשיעור) ריבית הפיגורים של החשב הכללי. (ההדגשה אינה במקור, ר.ק.).

...

590. דוק. גם עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה, כפי שבאה לידי ביטוי בחוות הדעת הנוכרת לעיל, שהוגשה לבית המשפט בעניין פרנקל, היא, כי ההפניה באמות המידה לריבית החשב הכללי היא הפניה לערך המספרי, וגם מסיבה זו, הוספת מע"מ על ריבית זו נעשית כדין... (ההדגשות במקור, למעט ההגדלה וההדגשה אשר אינה במקור, ר.ק.).

(-) מצ"ב עותק מהחלק הרלוונטי בתשובת הנתבעת, מסומן 8.

262. עיינו הרואות כי גם עמדת היועץ המשפטי לממשלה וגם עמדת הנתבעת עצמה היא כי הנתבעת רשאית לגבות ריבית ובגובה הריבית שנקבעה על ידי החשב הכללי אך היא אינה יכולה לגבות ריבית דריבית לפי אופן החישוב של החשב הכללי.

263. טוענת הנתבעת מפורשות בסי' 587 לתגובתה המצוטטת לעיל כי הנתבעת אינה גובה ריבית פיגורים של החשב הכללי אל גובה ריבית פיגורים בגובה ריבית הפיגורים של החשב הכללי.

264. גם עמדת היועץ המשפטי לממשלה היא כי ההפניה לנתון המספרי אינה בהכרח הפניה לאופן חישובה של הריבית. עמדתו היא כי לשון ההפניה מלמדת כי הנתבעת רשאית לגבות ריבית פיגורים בגובה הריבית של החשב הכללי, אך מבחינה לשונית ותכליתית, אין הפניה בספר אמות המידה להוראות התכ"ס.

265. ריבית התכ"ס היא הריבית המחושבת כריבית דריבית אחת לשלושה חודשים אינה חלה על היחסים שבין הנתבעת ללקוחותיה, ואין הנתבעת רשאית לגבות ריבית המצטרפת לקרן אחת לשלושה חודשים מלקוחותיה.

266. הנתבעת אינה רשאית לאחוז במקל משני קצותיו. מצד אחד לטעון כי היא אינה גובה ריבית פיגורים של החשב הכללי וזאת כדי להצדיק לחייב את לקוחותיה במע"מ על ריבית הפיגורים, ומנגד, לחשב את ריבית הפיגורים כריבית כשל ריבית הפיגורים המחושבת לפי התכ"ס.

267. יתר על כן, העובדה כי חישובי הנתבעת מתבצעים מידי רבעון קלנדרי ללא אבחנה לגבי מועד יצירת החוב יוצרת תוצאה שאינה הגיונית ואינה ראויה, לפיה, על שני צרכנים תוטל ריבית שונה בגין חוב זהה ולתקופה

זהה, כאשר בדרך המקרה האחד חייב בתוך הרבעון הקלנדרי והשני חייב במועד שבו הרבעון הקלנדרי מתחלף.

268. אשר על כן יתבקש בית המשפט הנכבד להצהיר כי הנתבעת אינה רשאית, לחייב את לקוחותיה בריבית פיגורים המחושבת כריבית דריבית אחת לשלושה חודשים קלנדריים.

269. ייצויין כי מבדיקה שנערכה עולה כי גם חברת התקשורת "בזק" וגם ספקיות הגז בישראל, רשאיות לחייב את החייבים בריבית הפיגורים בגובה הנקוב של החשב הכללי, ולא מעבר לכך, ואלו מפרשות את ההוראה בצורה התואמת את עמדת התובע בפרק זה, וללא חיוב בריבית דריבית.

2.1. המועד האחרון לתשלום חשבון

270. על פי דין הקבוע באמת מידה 24 לספר אמות המידה, המועד האחרון לתשלום חשבון הצריכה **לא יפחת מ-14 יום** לאחר הפקתו לגבי חשבון דו חודשי **ולא יפחת מ-11 יום** ממועד הפקת חשבון חד חודשי.

271. הנתבעת, משום מה, מפרשת את מועד הפקת החשבון כמונח שווה ו/או זהה למונח "עריכת החשבון" שכן כך היא רושמת על החשבונית התקופתית, וזאת למרות שאין לכך כל בסיס או הצדקה.

272. התובע יטען כי שהמונח הפקת החשבון אינו מפורש בפרק ההגדרות של ספר אמות המידה או החוק, ניתן לפרש מונח זה על פי סעיפים אחרים בספר אמות המידה, אשר מבהירים מונח זה.

273. יקדים התובע ויטען כי המונח **"הפקת החשבון" כולל בתוכו את עריכת החשבון ושליחתו.**

274. אמות המידה 22 ו- 23 יוצרות, ביחד עם אמת המידה 24 סדר בנוגע לדרך הפקת החשבון, אשר כולל את עריכת החשבון ואת משלוח החשבון. לא יתכן, כי מועד "הפקת החשבון" יקבע כמועד עריכתו שהוא מועד שאינו מוגדר מפורשות ואין לדעת כמה זמן יעבור מרגע עריכת החשבון ועד למשלוח החשבון. לפיכך יטען התובע כי על בית המשפט הנכבד לקבוע כי מועד הפקת החשבון הוא מועד עריכת ומשלוח החשבון, לפי המאוחר.

275. ס' 168(ה) לספר אמות המידה, אשר כותרתו **"הפקת חשבוניות"** מסביר, מבהיר ומלמד מהי הפרשנות שיש לצקת לגבי מועד הפקת החשבון –

168 (ה) הפקת חשבוניות

(1) ספק שירות חיוני יערוך וישלח ליצרן באנרגיות מתחדשות חשבון בהתאם לקבוע בפרק ו' דלעיל, בהתאם לסיווג היצרן.

(2) בנוסף על הקבוע באמת מידה 82 (עריכת חשבון ליצרן), ספק השירות החיוני יפרט וישלח באמצעות חשבונו של היצרן כאמור את חישוב התשלום עבור הפרמיה בגין ייצור באנרגיות מתחדשות.

(3) ליצרן בעל רשיון ייצור עצמי שאינו רוכש חשמל ואינו מוכר חשמל לרשת החשמל, יפיק ספק השירות החיוני חשבון לתשלום הפרמיה.

276. הנה הוראות ס' 168 (ה) חושפות את הפרשנות הלגיטימית והיחידה למונח הפקת החשבון.

277. בהתאם להוראות ס' 168(ה) לספר אמות המידה יטען התובע כי המונח הפקת החשבון מאגד בתוכו את עריכת החשבון ואת משלוח החשבון.

278. גם מבחינה לשונית, המונח עריכת החשבון, שונה מהמונח הפקת החשבון.

279. מבחינת הצרכן והפרשנות של ספר אמות המידה, ניתנים לצרכנים מועדים קבועים ומפורשים מראש לטובת תשלום חשבון הצרכנות, גובהו אינו ידוע מראש ונתון לתנודות גבוהות בין מועדים שונים, בין קיץ לחורף וכיוצ"ב. קיצור ו/או הפחתת פרק זמן זה, הוא אסור, והנתבעת בפועל, מקצרת את המועדים הנקובים בספר אמות המידה, כאשר היא קובעת שמועד עריכת החשבון הוא מועד הפקתו ולא כך הוא.

280. מבחינה תכליתית והגיונית, אין זה סביר לקבוע כי המועד הקובע לעניין תשלום החשבון, יגזר מיום עריכתו, והגיוני יותר לקבוע כי המועד הקובע לתשלום החשבון ייגזר ממועד המשלוח. הצרכן אינו יודע מתי נערך החשבון והדבר אינו מעניינו וממילא מדובר בפרק זמן שעשוי להשתנות מעת לעת. המועד היחיד המעניין את הצרכן לעניין תשלום החשבון הוא המועד שבו דבר הדואר נשלח אליו.

281. בהשוואה לספקיות הגז לדוגמא, נקבע מפורשות כי המועד לתשלום יהיה 15 ימים מיום משלוח החשבון, כפי שנקבע למשל בס' 3 (ג)1) לצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (תשלומים בעד גז המסופק במערכת מרכזית), תשמ"ט – 1989.

(-) מצ"ב עותק מצו הפיקוח על מצרכים ושירותים הנ"ל, מסומן 9.

282. פער הזמנים שבין מועד עריכת החשבון לבין מועד משלוח החשבון, מביא לידי כך שהמועד האחרון לתשלום הוא מועד קצר מהמועד שנקבע בספר אמות המידה, וזאת בניגוד להוראות ספר אמות המידה.

283. עניין זה מביא לא רק לחיוב ריביות נוסף שאינו כדין, אלא גם מביא לחיוב בעלויות נוספות הכרוכות במשלוח התראות בגין אי תשלום, במועד קצר מהקבוע בספר אמות המידה, כאשר כל אלו נעשים שלא כדין.

284. לא זו אף זו, הרי עניין זה מביא לגביה שלא כדין מלקוחות ששילמו את חשבון החשמל באופן וולונטרי או באמצעות הוראות קבע שונות, במועד קצר מהמועד הדרוש.

285. חיוב מוקדם זה, מקנה לתובעת הטבה באשראי שלא כדין.

286. אשר על כן, יתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע והצהיר כי המונח "הפקת החשבון" בספר אמות המידה, מתייחס למועד של עריכת ומשלוח החשבון בפועל אל הלקוח, ולא למועד עריכתו בלבד.

287. ככל שיקבע כי מועד הפקת החשבון משמעו מועד עריכת החשבון ושליחתו, יהיה בכך כדי לקבוע מועד אובייקטיבי ברור וידוע אשר הינו תואם את זמני האשראי שנקבעו בספר אמות המידה.

288. "עריכת החשבון ושליחתו" יעניקו לצרכנים את פרק הזמן הנקוב בספר אמות המידה בעוד שמועד עריכת החשבון לבדו, אין בו די כדי להביא ליישום הוראות ספר אמות המידה.

289. איזו משמעות יש למועד עריכת החשבון, אם שליחתו אינה נלווית למועד זה? הלקוח אינו יודע ואינו אמור לדעת מתי נערך החשבון. המועד הקובע מבחינתו של הלקוח הוא המועד שבו קיבל את החשבון.

290. כאשר ספר אמות המידה קובע פרק זמן של 14 יום לא לחינם נעשה הדבר. התובע יטען כי לחברי הקבוצה כל יום עשוי להיות יום מהותי ומשמעותי, וממילא כאשר ספר אמות המידה קובע זאת – אין צורך להצדיק את הצורך במתן 14 ימים מלאים.

291. התובע יטען כי אין לאפשר לנתבעת לקבוע את המועד האחרון לתשלום כמועד שבו "ערכה" את החשבון במשרדיה ובטרם נשלח החשבון ללקוח.

292. רשות החשמל קבעה מועד לתשלום החשבון, ואין לנתבעת הזכות/או הסמכות, לפעול לקיצור זמנים אלו, באמצעות התנהלותה בפועל או באמצעות פרשנות מרחיבה שאינה תואמת את הוראות הרשות.

293. כל פרשנות אחרת, עשויה לגרום למצב שבו הנתבעת לא תמהר לשלוח את חשבון הצרכנות לצרכנים, שכן לדידה, תאריך התשלום קבוע מראש ללא קשר למועד המשלוח, וזאת בניגוד לאינטרסים של הצרכנים ולמועדים שנקבעו על ידי רשות החשמל בספר אמות המידה.

294. הנה אפילו באתר האינטרנט של הנתבעת, מודה היא בגלוי כי המועד הקבוע לעניין תשלום החשבוניות הינו 14 יום מיום **עריכת החשבון**, ועוד מודה הנתבעת כי המועד האחרון לתשלום הינו 15 ימים לאחר מועד קריאת המונה כדלקמן –

⊙ מתי משלמים לקוחות דו-חודשיים את חשבון החשמל?

המועד האחרון לתשלום הינו 14 ימים לאחר מועד עריכת החשבון. עריכת החשבון מתבצעת בסמוך לקריאת המונים.

החשבון נערך מידי חודשיים, על פי קריאת המונים במועד קבוע עד כמה שניתן, תוך הוספת/הפחתת מספר ימים בהתאם לשבתות/לחגים. באופן זה לרשות הלקוח עומדת תקופת אשראי של 45 ימים בממוצע עבור הצריכה הנכללת בחשבון החשמל: 30 ימים לתקופת חשבון של חודשיים ועוד 15 ימים ממועד קריאת המונים עד המועד האחרון לתשלום.

הקישור:

<http://www.iec.co.il/bin/ibp.jsp?ibpDispWhat=zone&ibpDisplay=view&ibpPage=IP&ibpDisp&Who=QAndA&ibpZone=QAndA>

295. עיון באתר הנתבעת מגלה כי הפרשנות של הנתבעת למועד "הפקת" הדו"ח הוא מועד עריכתו, והוא נדרש לתשלום 14 יום ממועד עריכת החשבון.

296. בניגוד לעמדה זו, הציגה הנתבעת עמדה שונה במסגרת ישיבה מס 270 של רשות החשמל, במסגרתה קיבלה רשות החשמל החלטה, בהתבסס על דברי נציג הנתבעת אשר מסר לרשות החשמל כי חשבוניות החשמל **נשלחים** 14 יום לפני מועד התשלום האחרון וזאת כדלקמן –

"כמו כן, מבוססת ההחלטה על כך שמרבית החשבוניות, לדברי נציגי ספק השירות החיוני (חברת החשמל), נשלחים 14 יום לפני המועד האחרון לתשלום כפי שמופיע בחשבון החשמל"

(-) מצ"ב פרוטוקול והחלטה 1 של ישיבה מספר 270 מיום 03.01.2001, **מסומן 10**.

297. עולה כי הנתבעת מודיעה לרשות כי היא **שולחת** את החשבוניות 14 יום לפני מועד התשלום, בעוד בפועל דרישת התשלום היא 14 יום לאחר עריכת החשבון ולא לאחר משלוח החשבון.

298. לא יתכן שהנתבעת תודיע לרשות, באמצעות גורם מוסמך נתון מסויים, ולא תיישם את הודעתה זו כלפי הציבור, ובפרט בשעה שדומה כי הרשות הסתמכה בהחלטתה על נתון זה. ממילא, על הנתבעת לפעול בהתאם להוראות הקבועות בספר אמות המידה, והיא אינה עושה כן.

299. בפועל, בחינתו של התובע שנעשתה במקביל לכתיבת תובענה זו לימדה אותו כי החשבון נשלח כ – יומיים או שלושה ואף ארבעה ימים לאחר עריכתו.

300. דומה כי קביעת בית המשפט הנכבד כי מועד הפקת החשבון הינו מועד השלמת עיבוד והדפסת החשבונית ושליחתו, תשקף את הדין ו/או ספר אמות המידה באופן ראוי, וכך יתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע.

ט. המסגרת המתאימה לבירור התובענה

ט.1. חוק תובענות ייצוגיות

301. חוק תובענות ייצוגיות נועד להסדיר באופן ממצה ויעיל את זכות הגישה לערכאות של יחיד בשם קבוצה, לצורך מתן סעד הולם לנפגעים כתוצאה מהפרה של הדין, לטובת ניהול הוגן וממצה של תביעות.

302. מטרת החוק נקבעו בס' 1 לחוק כדלקמן –

1. מטרתו של חוק זה לקבוע כללים אחידים לענין הגשה וניהול של תובענות ייצוגיות, לשם שיפור ההגנה על זכויות, ובכך לקדם בפרט את אלה:
- מסדרת החוק
- (1) מימוש זכות הגישה לבית המשפט, לרבות לסוגי אוכלוסיה המתקשים לפנות לבית המשפט כיחידים;
- (2) אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו;
- (3) מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין;
- (4) ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות.

303. תובענה זו עניינה תואם את המטרות שעומדות ביסוד חקיקת החוק, כאשר מדובר בזכויות של צרכנים רבים, אשר חלקם הגדול מתקשה מטעמים שונים לפנות לבית המשפט כיחידים, ובשים לב לעובדה כי מהות התביעה הינה אכיפה של זכויות קבוצה רחבה של אזרחים, אשר רובם הגדול, אין בידו הממון לפנות לערכאות.

304. בהתאם להוראות ס' 8 לחוק תובענות ייצוגיות, רשאי בית המשפט הנכבד לאשר תובענה ייצוגית אם מצא שהתקיימו התנאים כדלקמן –

- (1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה;
- (2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין;
- (3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת; הנתבע לא רשאי לערער או לבקש לערער על החלטה בענין זה;
- (4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בתום לב.

305. להלן נעמוד על התקיימות מלוא התנאים הנקובים בחוק.

306. רשאית, התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ו/או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, וההכרעה בשאלות אלו תוכרענה לטובת חברי הקבוצה.

307. אין כל מחלוקת כי התובענה הייצוגית נשוא הליך זה מעוררת שאלות משפטיות ועובדתיות רבות המשותפות לכל חברי הקבוצה.

308. עסקינן בתובענה שבה שאלות עובדתיות ומשפטיות המשותפות לחברי הקבוצה של פרשנות ספר אמות המידה, של פעולות הנתבעת בפעולות הנתבעת במקרה של ניתוק ו/או חיבור צרכן מרשת החשמל.

309. כלל השאלות, הן שאלות משותפות לכלל חברי הקבוצה מבחינה עובדתית ומשפטית וקיים אינטרס ברור להכריע בהן במשותף.
310. התובע יוסיף ויטען בשם הקבוצה כי פעולות הנתבעת, בניגוד לדין ו/או לספר אמות המידה, תוך עשיית עושר ולא במשפט, והכללים הקבועים בדיני הגנת הצרכן הם משותפים לכל חברי הקבוצה. תחולתו של הדין ושל ספר אמות המידה הוא משותף לכלל חברה הקבוצה ורלוונטי להם באופן זהה.
311. בעניינינו, שאלת פרשנות הדין וספר אמות המידה, לרבות העמלות שהנתבעת רשאית לחייב בהם את חברי הקבוצה, ולרבות שיעורי הריבית שהנתבעת רשאית לחייב בהם את חברי הקבוצה, הינה שאלה זהה לכלל חברי הקבוצה.
312. הקבוצה שעותרת לסעדים בגין חיוב בעמלה הן בגין הניתוק והן בגין החיבור היא קבוצה אחת של צרכנים, אשר חוייבו פעמיים שלא כדין, הן בגין הניתוק והן בגין החיבור. העמלה שנגבתה מחברי הקבוצה היא זהה, ושיעורה בלבד משנתה בשאלה האם הניתוק נעשים בחצרים או שנעשה מתוך לחצרים באופן שבמקרה האחרון, מתווספת תוספת לעמלה על המקרה הראשון.
313. המהות המשפטית והשאלה המשפטית המשותפת והרחבה היא האם הנתבעת רשאית לגבות שתי עמלות הן בגין הניתוק והן בגין החיבור.
314. יתרה מכך, התובענה עוסקת בנוסף ולחילופין גם בכך שהנתבעת חייבה בגין עמלה של ניתוק ו/או חיבור מתוך לחצרים, מקום שהפעולה נעשתה בחצרים והכל שלא כדין.
315. חשיבות מיוחדת להגשת התובענה כיצוגית רואה התובע בכך שחשיבות תובענה זו הינה לפיצוי בגין הנזקים, ולתיקון אותם ליקויים, אשר יש בהם כדי להביא לשיפוי הקבוצה ולצמצום הליקויים באופן שיביא להטבת כל חברי הקבוצה הרלוונטית.
316. בנסיבות אלו, הגשת תובענה זו במסגרת תובענה ייצוגית הינה הדרך היעילה וההוגנת ביותר להכרעה משפטית ואף ציבורית בשאלות נשוא התובענה, והדבר ראוי ונכון לטובת כלל חברי הקבוצה.
317. התובע יטען כי היקף הטענות המשפטיות והעובדתיות בתביעה שהוגשה, מצביע על מעורבות עניינית בתובענה זו, ועל החשיבות הציבורית שהוא רואה בהגשת התובענה כיצוגית. היקף זה מצביע גם על מחויבות התובע לניהול התובענה הייצוגית, ועל ניהול וייצוג ענייני הקבוצה בתום לב לטובת כלל חברי הקבוצה.
318. מכל המפורט לעיל, ומכל האמור במסגרת תובענה זו, ראוי כי בית המשפט הנכבד יאשר את התובענה.
319. התובע יוסיף עוד כי גם באספקלריה של דיני הגנת הצרכן, תובענה זו עומדת בתנאים שנקבעו בחוק תובעות ייצוגיות, כמפורט בתוספת השניה לחוק, וכמפורט בחוק הגנת הצרכן.
320. המדובר בתובענה של צרכנים נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, והכל בהתאם לתוספת השניה בחוק תובעות ייצוגיות.
321. התובע, כמפורט בתובענה זו, עומד בקריטריונים הקבועים בס' 4 לחוק תובעות ייצוגיות, באשר יש לו עילת תביעה אישית בעניין נשוא התובענה ובאשר התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ו/או משפט המשותפת לכלל החברים הנמנים בקבוצה.

322. התובע יטען כי הוא עומד בכל תנאי החוק, באשר ברור שהתובע הראו כי נגרם להם נזק ממון ישיר ואישי כפי שמפורט במסגרת תובענה זו.

ט.2. הדיון היעיל בתובענה

323. התובע יטען כי הוא ער להחלטת בית המשפט המחוזי הנכבד, שניתן על ידי כב' ס' הנשיא, ד"ר ד. פלפל בתיק בבש"א 18788/08, (ת.א. 2447/07) בנק דיסקונט בע"מ נ' עדי קסטנבאום ואח', מיום 09.12.08 (פורסם בנבו) ולהחלטות דומות שניתנו.

324. יחד עם זאת, יטען התובע כי בתובענה נשוא דיון זה, יהיה זה היעיל ביותר והראוי ביותר לדון בכל העובדות והטענות המשפטיות במסגרת תובענה אחת, על בסיס העקרונות המפורטים בחוק תובענות ייצוגיות ועל בסיס המכנה המשותף בתובענה זו.

325. הבסיס לתובענה זו, אשר מאגד את כלל הנושאים המפורטים בה הוא היא הקבוצה, אשר הנתבעת פועלת ביחס אליה במישור של גביית עמלות ו/או ריביות שלא כדין, בניתוקם ו/או חיבורם מחדש של חברי הקבוצה לרשת החשמל וכל הנובע מכך.

326. עוד יש להוסיף כי בהיות המדובר בסוגיות עובדתיות ומשפטיות משותפות לכלל חברי הקבוצה, עיקרון היעילות מחייב את בירור הנושאים במשותף.

327. בכל הנוגע לסעדים הצהרתיים יטען התובע כי מדובר בנושאים מהותיים ונוגעים ישירות לחברי הקבוצה.

328. יצויין כי קודם לניתוק עקב חוב, ובמקביל לו, פועלת המשיבה לחייב בריביות פיגורים, וכך גם למשלוח חשבונות במועדים השונים מהקבוע בספר אמות המידה מספר אמות המידה.

329. משמדובר בתובענה שאינה כספית, אלא בתובענה לסעדים הצהרתיים וצווי עשה גרידא, ספק בעיני התובע אם ימצא מי שירים את הכפפה, במסגרת תובענות נפרדות, וכך עלול להיות מונצח העוול שנגרם לציבור בגין הסעדים ההצהרתיים הנקובים בתובענה זו.

330. מטרתו של חוק תובענות ייצוגיות צופה פני עבר, אך גם צופה פני עתיד, ומקום שחלק מרכזי בתובענה זו הוא תיקון עוולות עתידיות, שגורמת הנתבעת לחברי הקבוצה, דומה כי יהיה זה יעיל לנהל את התובענה במשותף.

331. בנוסף על כך, יטען התובע כי סוגיית הפרשנות של ספר אמות המידה, ומשקלו המכריע בסמכויותיה של הנתבעת, לרבות הסנקציות המופעלות נגד הקבוצה, היא סוגיה שראוי שתוכרע תחת קורת גג אחת, והחלטת בית המשפט הנכבד, תיקבע הלכה משותפת לכלל הנושאים הנדונים בתובענה זו.

332. הכרעה על בסיס משפטי ועובדתי רחב ומשותף, בשאלות עקרוניות לכל הנושאים הנוגעים לתובענה זו עדיפה על פני הפרדה בין הליכים שונים באופן שיאפשר לבית המשפט הנכבד לקבל הכרעה על בסיס מלוא העובדות והטענות המשפטיות המפורטות בתובענה זו.

333. יודגש, כי יהיה זה בזבוז של ממש בזמן ומשאבים, ולרבות בזבוז בזמן שיפוטי, אם שופטים שונים, יאלצו לשמוע את אותן העובדות ואותן הטענות במועדים שונים, ויהיה זה יעיל מאוד גם לקבוצה וגם לנתבעת כי כלל העובדות והטענות ירוכזו יחדיו תחת קורת גג אחת בפני בית המשפט הנכבד במסגרת הליך זה..

334. משקיים מכנה משותף משמעותי בין הסוגיה הממונית לבין הסעדים ההצהרתיים, כאשר החקיקה הקיימת וספר אמות המידה חל על כל הסוגיות המפורטות במסגרת התובענה, יש להעדיף בירור התובענה במשותף.

335. זאת ועוד, משמדובר בשאלות משפטיות ועובדתיות זהות בעיקרן, הרי לו הייתה מוגשת התובענה באופן מפוצל, היה זה מן הראוי לאחד את הדיון בה במשותף לכל הטענות המפורטות בה מטעמי יעילות ומטעמי צדק.

336. עוד יזכיר התובע ויטענו כי חוק תובענות ייצוגיות סעיף 8(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות, קובע כי בית המשפט רשאי לאשר את התובענה הייצוגית בהתקיימו כל אלה:

"התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו לתובענה לטובת הקבוצה".

337. מכלל הניסוח בחוק תובענות ייצוגיות לומד המבקש כי תובענה ייצוגית מעצם טבעה עשויה לעורר שאלות (בלשון רבים) משותפות, ועניין זה אף הוא מלמד כי אין לבחון את מהות הדברים במבחן "טכני" צר, אלא יש לבחון באופן מהותי האם אכן מדובר בשאלות משותפות, ומקום שביית המשפט הנכבד ישיב לשאלה זו בחיוב, יש לדון בכלל השאלות במאוחד.

338. זאת ועוד, עיון בהחלטות בית המשפט אשר קבעו להפריד את הדיונים, מגלה כי התרשמות בית המשפט הנכבד במקרים אלו היתה כי מדובר היה בשאלות שונות ונפרדות וגם בקבוצות שונות של תובעים וזאת כפי שקבע בית המשפט הנכבד בבש"א 18788/08 הנ"ל –

"הגשת בקשת אישור אחת שכוללת בתוכה שמונה תובענות ייצוגיות שונות, כשמדובר בנושאים שאינם קשורים אחד למשנהו, מסרבלת את הדיון שלא לצורך, ועלולה לפגוע, בדרך ניהול מאוחדת כזו, הן בקבוצות התובעים השונות, והן בנתבעים"

339. בעניינו, לא רק שאין המדובר בתובענות ייצוגיות שונות, ולא רק שאין המדובר בנושאים שאינם קשורים האחד למשנהו, ולא רק שאין המדובר בקבוצות שונות, הרי שמדובר בתובענה אחת, בנושאים קשורים באופן הדוק האחד אל השני ואף משליכים האחד על השני.

340. לאור העובדה כי מדובר בסעדים הצהרתיים בלבד, הנוגעים לפעולות שהנתבעת נוקטת כנגד "חייבים" שמהווים חלק דומיננטי בתובענה זו, הרי מטעמי יעילות, ומיתר הטעמים המפורטים באריכות במסגרת תובענה זו, יטען התובע כי ראוי לדון בהם בכפיפה אחת שכן נושאים אלו שלובים בתובענה באופן שלא ניתן להפרידם.

341. ככל שעובר להגשת התשובה, ובמסגרת בקשה מקדמית, תפנה הנתבעת אל התובע או אל בית המשפט הנכבד, בבקשה מקדמית לפצל את ההליכים, מטעמים כאלו או אחרים, ישקול התובע את המשך ניהול ההליכים במשותף ולחילופין או פיצולם, והכל על בסיס עמדת המשיבה.

342. לאור עמדה זו של התובע, ולאור הבנתו כי מטעמי יעילות גם של בית המשפט וגם של הנתבעת יהיה זה ראוי יותר לדון בכל הטענות נשוא הליך זה "תחת קורת גג אחת", הרי ככל שהנתבעת לא תפנה בקשה מקדמית לפיצול העילות, יראה בכך התובע את הסכמת הנתבעת לטענה זו, וממילא, מדובר בהסכמה ראויה ומתאימה.

י. הסעדים הממוניים וההצהרתיים

י.1. הסעדים הממוניים

343. לצורך חישוב הנזקים, ובטרם הליכי גילוי המסמכים, יעריך התובע את תביעתו על בסיס המידע שבידו, כאשר הבסיס לחישוב הוא היקף הניתוקים שהנתבעת מבצעת מדי שנה על פי פירסומיה, לרבות הנתונים במסגרת נספח 1.

344. בשנת 2003, עמד מספר הניתוקים בישראל ע"ס של 129,294 ניתוקים, כאשר מדובר במוצע של כ- 11,000 ניתוקים מידי חודש כתוצאה מחוב שלא שולם.

345. יתרה מכך, מנספח 1 עולה כי מספר החשבונות בני הניתוקים עקב חוב עומד במוצע חודשי ע"ס של 107,000 לקוחות !!!

346. ע"פ הנתונים, מספר הניתוקים משנת 2002 לשנת 2003 עלה כדי 20%.

347. מנתון זה, ומטעמי זהירות בלבד, יעריך התובע את מספר הניתוקים הממוצע עקב חוב בשבע השנים האחרונות במוצע של לפחות 178,500 ניתוקים לשנה, וסה"כ מדובר בהיקף של 1,250,000 ניתוקים עקב חוב שלאחריהם חובר הצרכן מחדש.

348. בהתאמה לכך, להערכת התובע מספר החשבונות אשר נמצאים ביתרת חוב, בהערכה גסה וגם כאן לטובת הנתבעת, מגיע לפי 8 מאילו שנותקו ומגיע כדי כ- 10,000,000 חשבונות לשבע השנים האחרונות. נתון זה כולל גם את החייבים ברי הניתוק וגם את החייבים שאינם ברי ניתוק.

349. התובע יוסיף כי הנתבעת ביצעה ניתוקים ו/או חיבורים מחדש שלא על רקע חוב שלא שולם. מספר פעולות אלו, המוערך באופן ראשוני בלבד, עומד על סך של כ- 20,000 פעולות לשנה במהלך 7 השנים האחרונות, המדובר על 140,000 ניתוקים ו/או חיבורים שלא עקב חוב ואשר חוייבו בעלות של פעולה מחוץ לחצרים, בניגוד לדין, כאשר הפעולה נעשתה בחצרים.

350. יש להזכיר כי הנתונים דלעיל נמצאים כולם בידי הנתבעת, והתובע מעריך את הדברים באופן גס, על בסיס נתונים שפורסמו ברבים.

351. עם גילוי מלוא הנתונים לאשורם, במהלך המשפט, ובמסגרת הליכי גילוי מסמכים ושאלונים, יפעל התובע להעמיד את הנתונים על דיוקם המלא.

352. בהערכה גסה יניח התובע כי 50% מכלל המנותקים נותקו תוך שחוייבו בעמלה של פעולה בחצרים (לפי שורה 11 ללוח התעריפים). היתר, נותקו תוך שחוייבו בעמלה פעולה נוספת של מחוץ לחצרים. התובע יטען כי סה"כ 25% (כ- 312,500 צרכנים) מכלל המנותקים, חוייבו בעמלה של פעולה מחוץ לחצרים, שבפועל נותקו בחצרים, ו- 25% מחברי הקבוצה חוייבו בעלות של פעולה מחוץ לחצרים, כאשר הפעולה אכן נעשתה מחוץ לחצרים.

353. עוד יש להוסיף כי התובע והקבוצה עותרים לתשלום ו/או השבת עמלות לפי ערכם בלוח התעריפים הנקוב במועד הגשת התובענה.

354. התובע יציג להלן את הסכום שעל הנתבעת לשלם ו/או להשיב לחברי הקבוצה, בהתאם לסכומים הנקובים

ולפי החישוב כדלקמן :

- א. צרכנים שחוייבו שלא כדין בשתי עמלות של ניתוק בחצרים וחיבור מחדש בחצרים. היות ומדובר על 625,000 מקרים שבהם נגבתה עמלה שלא כדין בסך של 71.48 ₪, הנזק המצטבר לקבוצה הינו בסך של 44,675,000 ₪
- ב. צרכנים שחוייבו שלא כדין בשתי עמלות של ניתוק מחוץ לחצרים וחיבור מחדש מחוץ לחצרים, כאשר הפעולות נעשו מחוץ לחצרים. היות ומדובר על 312,500 מקרים שבהם נגבתה עמלה שלא כדין בסך של 142.96 ש"ח, הנזק המצטבר לקבוצה הינו בסך של 44,675,000 ₪.
- ג. צרכנים שנתקו בחצרים אך חוייבו שלא כדין בשתי עמלות של ניתוק מחוץ לחצרים וחיבור מחדש מחוץ לחצרים. מדובר על 312,500 מקרים בהם נגבתה עמלה שלא כדין בסך של 142.96 ש"ח (בגין החיוב גם בעמלת ניתוק וגם בעמלת חיבור) וכן עמלה שלא כדין שנגבתה בגין חיוב בעמלה שלא כדין בסך של 71.48 ש"ח (בגין החיוב בתוספת עמלה שלא כדין בגין פעולה מחוץ לחצרים). סה"כ 214.44 ש"ח. לפיכך, הנזק המצטבר לקבוצה הינו בסך של 67,000,000 ₪.
- ד. סה"כ, על הנתבעת לשלם ו/או להשיב לתובע ולקבוצה סך של 156,000,000 ₪, בתוספת הפרשי ריבית והצמדה כדין (לפי אמת מידה 6) ממועד הגשת התובענה ועד למועד התשלום בפועל.

355. בנוסף ו/או לחילופין :

א. אם יקבע בית המשפט הנכבד כי מקור הסכמות הסמכות הינו לפי ס' 24(ב)(4), על הנתבעת לשלם ו/או להשיב ל- 625,000 מחברי הקבוצה שחוייבו בעמלת ניתוק מחוץ לחצרים שלא כדין, סך של 71.48 ש"ח, וסה"כ על הנתבעת לשלם ו/או להשיב לחברי הקבוצה סך של 44,675,000 ש"ח בתוספת הפרשי ריבית והצמדה כדין (לפי אמת מידה 6) ממועד הגשת התובענה ועד למועד התשלום בפועל ;

ו/או -

ב. גם אם יקבע בית המשפט הנכבד כי לנתבעת סמכות כלשהי לחייב הן עבור הניתוק והן עבור החיבור, עדיין, על הנתבעת לשלם ו/או להשיב ל- 312,500 ש"ח שחוייבו בגין עמלת ניתוק ו/או עמלת חיבור מחוץ לחצרים, למרות שהפעולה נעשתה בחצרים, סך 71.48 ש"ח עבור כל פעולה (סה"כ 142.96 ש"ח), ולפיכך, על הנתבעת לשלם ו/או להשיב סך של 44,675,000 ש"ח, בתוספת הפרשי ריבית והצמדה כדין (לפי אמת מידה 6) ממועד הגשת התובענה ועד למועד התשלום בפועל ;

ו/או -

ג. לחילופי חילופין, ומאחר שעובר ליום 1 לחודש מרץ 2006, לא נקבעו הוראות סעיף 24(ב)(4) לספר אמות המידה במתכונתם הנוכחית, על הנתבעת לשלם ו/או להשיב כספים שנגבו שלא כדין החל מחודש פברואר 2003 ועד ליום 01.03.2006. סה"כ בתקופה זו חוייבו שלא כדין 430,000 צרכנים בסך של 53,664,000 ש"ח (החישוב נערך ע"פ צורת החישוב המפורטת בס' 354 הנ"ל) אותן על הנתבעת לשלם ו/או להשיב בתוספת הפרשי ריבית והצמדה כדין (לפי אמת מידה 6) מיום 01.03.2006 ועד למועד התשלום בפועל ;

ד. עבור 140,000 פעולות, שלא עקב חוב, שבמסגרתם נגבתה עמלת פעולה מחוץ לחצרים, למרות שהפעולה נעשתה בחצרים, על הנתבעת להשיב סך של 71.48 ש"ח לכל פעולה וסה"כ על הנתבעת לשלם ו/או להשיב סך של 10,007,200 ש"ח בתוספת הפרשי ריבית והצמדה כדין (לפי אמת מידה 6) ממועד הגשת התובענה ועד למועד התשלום בפועל ;

לעניין זה יוסיף התובע ויטען כי אם יתבררו בעקבות בירור התובענה פרטים נוספים ו/או מקרים נוספים בהם הנתבעת מחייבת שלא כדין הן עבור הניתוק והן עבור החיבור, שלא עקב חוב, התובע שומר על זכותו להוסיף ו/או לתקן תובענה זו.

התביעה האישית

356. כמפורט בנספח 4 בחשבונית שמספרה 2009-802894225 התובע שילם ביום 22.12.2009 סך של 140.4 ש"ח (כולל מע"מ) כעמלת הניתוק מחוץ למקום הצרכנות, וכן סך של 140.4 ש"ח (כולל מע"מ) כעמלת חיבור מחדש מחוץ למקום הצרכנות, וזאת בקום לגבות מהתובע עמלה אחת ויחידה של פעולת ניתוק וחיבור מחדש בחצרים בסך של 70.2 ש"ח.

357. מאחר שהנתבעת אינה רשאית היתה לגבות מהתובע 2 עמלות, ומאחר שהנתבעת לא היתה רשאית לגבות את העמלות לפי תעריף של פעולה מחוץ לחצרים, על הנתבעת לשלם ו/או להשיב לתובע סך של 210.6 ש"ח (כולל מע"מ) שנגבו ממנו שלא כדין, בתוספת הפרשי ריבית והצמדה כדין (לפי אמת מידה 6) החל מיום 22.12.2009 ועד למועד התשלום בפועל. דין הנתבעת לשלם סכום זה במקרה שתידחה הטענה הנוגעת לחיוב שלא כדין מחוץ לחצרים, ותתקבל הטענה של חיוב שלא כדין ב - 2 עמלות, הן בגין הניתוק והן בגין החיבור.

358. לחילופין, ככול שבית המשפט ידחה טענתו של התובע בנוגע לזכות החיוב בעמלה הן בגין החיבור והן בגין הניתוק, על הנתבעת לשלם ו/או להשיב לתובע סך של 140.4 ש"ח בתוספת הפרשי ריבית והצמדה כדין (לפי אמת מידה 6) החל מיום 22.12.2009 ועד למועד התשלום בפועל וזאת בגין חיוב בעמלות מחוץ לחצרים, מקום שהפעולות נעשו בחצרים.

359. לחילופין, ובהתאם לקביעות בית המשפט הנכבד בנוגע להוראות ס' 24(ב)(4), על הנתבעת לשלם ו/או להשיב לתובע סך של 70.02 ש"ח, מאחר שלא ניתן היה לחייב את התובע בגין עמלת ניתוק מחוץ לחצרים, ע"פ הוראות ס' 24(ב)(4) הנוקב רק בעמלה כמפורט בשורה 11.

י.2. הסעדים ההצהרתיים

360. בית המשפט הנכבד יתבקש להצהיר על הסעדים ההצהרתיים וצווי העשה כמפורט בתובענה זו ובפרק זה להלן.

361. התובע יקדים ויציין כי למרות שפירט את היקף הנזקים הלכאוריים בהערכה גסה, וגם את נזקו האישי, הוא אינו עותר לסעדים כספיים במסגרת סעדים אלו. הפירוט נעשה על מנת להציג בפני בית המשפט הנכבד את חשיבות העניין, ועל מנת ליתן כלים בידי בית המשפט הנכבד.

י. 1.3 ריבית דריבית רבעונית

362. בית המשפט הנכבד יתבקש להצהיר כי הנתבעת אינה רשאית, לחייב את לקוחותיה בריבית פיגורים המחושבת כריבית דריבית אחת לשלושה חודשים קלנדריים, ולהורות כי זכותה לחייב את החייבים בריבית שאינה ריבית דריבית בה הריבית מצטרפת לקרן מידי 3 חודשים קלנדריים.

363. הנזק שנגרם לכל אחד מיחיד הציבור בגין גבייה זו אינו אחיד, ונע בין חלקיקי אגורות לעד שקלים בודדים במקרים תריגים.

364. בצד השני של המתרס, התעשרות הנתבעת בגין עוולה זו מגיעה לכדי מיליוני ש"ח, בסה"כ, וזאת נוכח היקף הקבוצה וגודלה.

365. נזקו האישי של התובע מגיע כדי אגורות בודדות/שקלים בודדים/ות, אך סך הנזק לקבוצה הינו בסכומים של מיליוני ש"ח.

366. למשל ביחס לחשבונית לחודש אוגוסט 2009 ששולמה באיחור של כמעט חודשים, כאשר בחלוף הרבעון השלישי (כלומר התאריך ה 1.10.09) חוייב החשבון בריבית פיגורים דריבית רבעונית, שילם התובע ביתר סך של 7 אג' .

(-) מצ"ב עותק מחישוב מפורט, מסומן 12.

י. 2.3 מועד הפקת החשבון

367. בית המשפט הנכבד, יתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע והצהיר כי המונח "הפקת החשבון" בספר אמות המידה, מתייחס למועד של משלוח החשבון בפועל אל הלקוח, ולא למועד עריכתו בלבד.

368. המדובר בנזק של ימים בודדים, בין יום לעד 4 ימים, אשר נוגע למעשה לכלל הצרכנים (כ-2.4 מיליון צרכנים) אך כימותו לכל אחד מיחיד הקבוצה הינו קשה ויגרום לבזבוז זמן ומשאבים ניכר.

369. "ימים אלו" שבהם מפרה הנתבעת את זכויות הקבוצה ואת הקבוע בספר אמות המידה, הביאו לחיוב התובע וקבוצה בריביות במשך אותם הימים שלא כדין, ולחילופין, בקיצור ימי האשראי, שלא כדין.

370. למרות שכימות הנזקים לעבר הינו קשה עד מאוד, הרי בפועל, הצהרת בית המשפט הנכבד לעניין זה תשרת את האינטרס של כלל הקבוצה, תמנע עוול, ותחסוך מהציבור נזק של מיליוני ש"ח, שהנתבעת מתעשרת בהם שלא כדין על חשבון התובע והקבוצה.

371. נזקו האישי של התובע לעניין זה כמו כלל הצרכנים בישראל, לתקופת הפיגורים בחשבון ו/או ביחס למועדים בו הוקדמו תשלומים וגם בתקופת הוראת הקבע, נאמדת בסך של 2 ₪ כולל מע"מ (עבור 3 ימים לחוב מצטבר של כ 2000 ₪ וריבית של כ 11% בממוצע), בגין אובדן ימי אשראי ו/או בגין חיוב בריבית בגין הימים שע"פ ספר אמות המידה לא אמורים להיחשב כפיגור.

372. ארוכה היריעה, ובה נפרסו טענות התובע והקבוצה מתוך כוונה שבידי בית המשפט הנכבד תהיה התמונה המלאה בנוגע לנושאים הקשורים על תובענה זו.
373. מאחר שחלק מהמידע העובדתי אינו מצוי בידי התובע אלא מוחזק בידי הנתבעות ו/או אחרים מטעמן, התבסס התובע על מידע עובדתי אשר פורסם על ידי גורמים שונים, לרבות מטעם הנתבעת.
374. התובע סמוך ובטוח כי תוך ניהול ההליך המשפטי, יתגלו נתונים עובדתיים נוספים וחשובים אשר יוסיפו מידע רב וחשוב על המידע שנפרס במסגרת כתב תביעה זו, ויתמכו בטענותיהם.
375. העובדות נסקרו בתמצית, ואף תמצית זו היא ארוכה והכל על מנת שכבר במועד הגשת כתב התביעה, יהיה בידי בית המשפט הנכבד היקף מספיק של נתונים.
376. התובע טוען, כי לאמונתו והבנתו, טענותיו בכתב תביעה זה הן בעלות חשיבות עליונה לטובת הציבור. אם מחמת מניעה ו/או בעייה ו/או קושי זה או אחר יתבקש ו/או יידרש תיקון התביעה על ידי החלפתו ו/או הוספת תובע נוסף, התובע יעשה כן.
377. לבית המשפט הסמכות המקומית והעניינית לדון בתובענה זו ולאשרה כתובענה ייצוגית.
378. כן מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את הנתבעת בהוצאות, וכן בגמול מיוחד לתובע ושכ"ט עו"ד, ביחס לשווי התובענה ולהיקפה, וכן ביחס למבוקש בסעדים ההצהרתיים וצווי העשה, אשר מבטאים חיסכון עתידי ומניעת עוול לציבור בסך של עשרות מיליוני ש"ח לעתיד לבוא.

רוני קרדונר, עו"ד
ב"כ התובע